SALĂ DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 270 (1 356)
Simbătă 8 decembrie 1984

8 pagini — 2,50 lei

GÎNDIREA REVOLUȚIONARĂ A SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI

Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român — eveniment către care țara întreagă și-a îndreptat privirile, aspirațiile și unanima adeziune — a pus în valoare faptul că toate victoriile dobîndite în această epocă sînt nemijlocit legate de activitatea de vastă complexitate și gîndirea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de contribuția sa hotărîtoare la întregul proces de construcție socialistă din țara noastră, la dezvoltarea creatoare a socialismului științific, a tezelor și orientărilor fundamentale ale politicii partidului, în mersul mereu ascendent al muncii și vieții poporului nostru, precum și privind soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane.

In tezaurul de idei ale gîndirii revoluționare a secretarului general al partidului — așa cum citim în Raportul la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R. — se află dominantă definirea, într-o concepție originală, a locului și rolului partidului în societatea noastră socialistă, a căilor și modalităților de înfăptuire a rolului său de principală forță politică conducătoare. Întreaga strategie elaborată cu privire la creșterea rolului conducător al partidului în societate — a cărui înaltă expresie o constituie ridicarea necontenită a patriei — izvorăște din cele mai scumpe tradiții și năzuințe ale poporului nostru pentru progres și prosperitate, pentru independență și pace în întreaga lume.

La cel de-al XIII-lea Congres al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a dezvoltat, în spiritul gîndirii sale cutezătoare, originale și revoluționare teze de excepțională valoare teoretică și practică, dintre care amintim contribuția sa la definirea formelor de proprietate și a rolului lor în sistemul autoconducerii și autogestiunii, a îmbinării acestora cu o largă inițiativă și cointeresare a maselor de oameni ai muncii.

Contribuții originale înscriem — din gîndirea revoluționară a secretarului general al partidului — în domeniul rolului statului, în conducerea și planificarea dezvoltării economiei naționale și ale altor sectoare ale muncii și vieții poporului nostru. Teze pe care le vom studia în întregul învățămînt cu privire la dezvoltarea democrației noastre socialiste — democrația autentică a oamenilor liberi, care își făuresc sub conducerea partidului propriul lor destin —, la noua revoluție agrară, privită ca un proces complex de natură tehnică și economico-socială — care se înfăptuiește prin transformarea hotărîtă a oamenilor ce lucrează în această ramură, a muncii, a vieții și modului lor de gîndire — precum și la ridicarea, la un nivel superior, a producțiilor agricole sau la creșterea contribuției cercetării științifice românești în rezolvarea sarcinilor privind asigurarea progresului tehnico-științific și tehnologic neîntrerupt în țara noastră sînt doar cîteva dintre orientările care se vor concretiza în anii viitori prin adăugarea unor noi și mari victorii pe drumul deschis de Congresul al IX-lea al partidului.

Așa cum a arătat secretarul general al partidului la Congresul al XIII-lea al P.C.R., la baza întregii activități politico-ideologice trebuie să stea programul ideologic al partidului, adoptat la Plenara Comitetului Central din iunie 1982 și aprobat de Conferința Națională a partidului care, avînd în vedere orientările de largă perspectivă teoretice și practice, au fost însușite de Congres ca parte integrantă a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism a României.

Sarcinile care decurg nemijlocit pentru învățămînt din gîndirea revoluționară a secretarului general al partidului privind creșterea aportului acestuia la pregătirea și perfecționarea forței de muncă, a eficienței sale în creșterea nivelului de cultură și civilizație al întregului popor, precum și la înnobilarea cu virtuți etice comuniste a generațiilor tinere, au un puternic rol mobilizator pentru cadrele didactice din toate treptele, nivelurile și profilele de învățămînt din întreaga țară, care fac legămînt solemn să depună toate eforturile necesare spre a participa, alături de întregul popor, la înfăptuirea neabătută a orientărilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

În spiritul orientărilor formulate la Congresul al XIII-lea de TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Însușirea și aplicarea în școală a celor mai noi cuceriri ale geniului uman

Spiritul revoluționar vibrant în care au desfășurat lucrările Congresului al XIII-lea exprimă unitatea întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — ctitorul vieții noi a patriei, ilustră personalitate a contemporaneității, exemplu viu de înțelepciune, cutezanță și tinerețe — și garanția unui viitor de muncă, libertate și pace.

Documentele-program ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. sînt străbătute de o mare încredere în om, în puterea lui de creație, în vocația sa pentru perfecționare și autodepășire.

Adeziunea noastră deplină la mărețele hotăriri adoptate de Forumul comuniștilor români însemnă, totodată, elogiul și afirmarea muncii, omenici, cinstei, generozității, adevărului, dreptății, patriotismului robust și responsabilității profunde.

Prin faptele muncii noastre de zi cu zi, întregul personal didactic din unitățile de învățămînt bihorene ne angajăm puternic și responsabil în activitatea nobilă de formare a tinerei generații, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, pentru îndeplinirea exemplară a hotărîrilor de partid și de stat în domeniul învățămîntului. Cadrele didactice și elevii din județul Bihor — asemenea întregului popor — se simt angajați plenar în activitatea de cunoaștere, înțelegere și aplicare a descoperirilor din natură și univers, ridicînd continuu nivelul general de instruire și educare al elevilor, dezvoltîndu-le spiritul revoluționar în muncă, în știință, în cultură și viață, prin transmiterea unor înalte cunoștințe, priceperi, abilități și aptitudini morale, profesionale, științifice și tehnice.

Urmînd cu devotament și răspundere comunistă îndemnurile și exemplul secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, vom cultiva în rîndurile elevilor, ale tineretului, sentimente nobile de dreptate socială și națională, de adevărată frăție comunistă, de muncă și omenie, contribuind la formarea omului nou, cu înaltă conștiință revoluționară. Toți cei care lucrăm în școlile patriei avem datoria să ne intensificăm eforturile pentru a spori tezaurul de valori materiale și spirituale ale patriei, să investim talent și pricepere, muncă și spirit revoluționar, patriotism.

Autenticul umanism și intransigența revoluționară, profunzimea și clarviziunea, spiritul militant și hotărîrea dreaptă fac din viața, munca și faptele conducătorului nostru înțelept, energic și inspirat, un exemplu însuflețitor pentru întreaga națiune.

Prof. VIORICA PISCOI
inspector școlar general al județului Bihor

Cadre temeinic pregătite

Am avut marea cinste și bucurie de a fi delegată a organizației de partid a municipiului București la cel de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Am rămas profund impresionată de înalta ținută științifică a analizei proceselor economice și sociale, interne și internaționale, cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, de ideile directoare, pline de cutezanță revoluționară, ale dezvoltării viitoare a țării noastre.

Ca slujitor al școlii, am fost pătrunsă de răspunderea care ne revine nouă, oamenilor de la catedră, pentru transpunerea în viață a istoricelor sarcini privind perfecționarea și ridicarea continuă a nivelului general al întregului învățămînt, pentru a asigura tuturor sectoarelor de activitate cadre temeinic pregătite, pline de abnegație și elan revoluționar, devotate partidului și poporului.

Prețioasele orientări și îndrumări conținute în cuvîntul rostit la lucrările Congresului de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, au conturat sarcinile mari pe care le are învățămîntul și pe linia dezvoltării cercetărilor fundamentale și aplicative, în domenii de vîrf cum sînt : matematica, fizica, chimia, biologia.

Adînc emoționată de unitatea deplină de gînduri și simțăminte a întregului partid, a întregului popor, am votat cu entuziasm, alături de ceilalți delegați, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, chezășia triumfului idealurilor de progres economic și social, de înflorire necontenită a patriei noastre, de colaborare și pace în întreaga lume, înscrise în documentele Congresului al XIII-lea.

Cinstea deosebită de a fi participat la lucrările istoricului Congres al XIII-lea îmi dă forțe sporite pentru transpunerea în viață a multiplelor și importantelor sarcini care ne revin în educarea și instruirea tinerei generații.

Conf. dr. DOINA IVAN
decan al Facultății de Biologie din București, vicepreședinte al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Înfăptuirea exemplară a hotărîrilor Congresului al XIII-lea

Magistralul Raport prezentat Congresului de tovarășul Nicolae Ceaușescu — expresie strălucită de aplicare creatoare a materialismului dialectic și istoric la realitățile românești — cuprinde sarcini de maximă importanță pentru învățămînt în general și pentru învățămîntul superior economic, în special. Școala noastră economică se regăsește, explicit sau implicit, în întregul proces al dezvoltării economico-sociale a țării, avînd în vedere ponderea importantă pe care o dețin problemele economice în procesul de formare a economiștilor. În acest sens, am gîndit un ansamblu unitar de măsuri și acțiuni ce le vom realiza în Academia noastră, la toate structurile organizatorice, în scopul perfecționării, modernizării, eficientizării, al realizării unei calități noi, superioare în întregul proces de învățămînt, sub aspectul didactico-metodic și educativ, al cercetării științifice și integrării organice cu producția, al autogestiunii economico-financiare, al întăririi ordinii și disciplinei. Avem în vedere, înainte de toate, ridicarea la cote mai înalte a conținutului științific, politico-ideologic al activității didactice, prin asimilarea rapidă și eficientă a tezelor, ideilor și orientărilor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în legătură cu procesele și fenomenele economice pe temelia dezvoltării proprietății socialiste și în condițiile aplicării ferme a mecanismului economic românesc, bazat pe autoconducerea muncitorească și autogestiunea economico-financiară, înțelegînd în profunzime raportul dintre dezvoltarea democratismului economic și conducerea unitară a economiei, pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării, creșterea rolului economic al statului nostru socialist, sporirea considerabilă a rolului științei, al cercetării științifice, dezvoltării tehnologiei și introducerii progresului tehnic în toate domeniile de activitate, precum și multe alte teze de inestimabilă valoare teoretică și practică formulate de conducătorul partidului și țării noastre.

De asemenea, vom acționa mai ferm pentru ridicarea calității profesional-științifice și moral-politice a tuturor celor care își desfășoară activitatea în Academie, mobilizînd, sub conducerea organizației de partid, toate organele de învățămînt, Asociația Studenților Comuniști, celelalte organizații de masă și obștești și perfecționînd permanent stilul și metodele noastre de muncă. Nu uităm, nici un moment, ceea ce a subliniat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că, pînă la urmă, chintesența tuturor înfăptuirilor noastre prezente și viitoare depinde de om, de competența sa profesional-științifică și înalta sa conștiință politică, puse în slujba înfăptuirii consecvente a istoricelor hotăriri adoptate de Congresul partidului, care vor înscrie România pe coordonate superioare de civilizație și progres, apropiind-o de idealul înscris pe steagul de luptă al partidului : construirea comunismului.

Prof. univ. dr. ILIE VĂDUVA
rectorul Academiei de Studii Economice

IN CUPRINSUL REVISTEI :

- Integrarea documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. în activitatea de învățămînt.
- Perfecționarea cadrelor didactice.
- Cercetarea științifică în procesul de învățămînt.

REZULTATELE ÎNTRECERII SOCIALISTE
În anul de învățământ 1983-1984

Desfășurată între unitățile de învățământ de toate gradele, din întreaga țară, întrecerea socialistă a constituit, în anul școlar și universitar 1983-1984, un important factor de mobilizare a pregătirii, energiei și capacității creatoare a oamenilor muncii din învățământ în efortul stăruitor depus cu elevii și studenții spre a asigura buna pregătire a acestora pentru muncă și pentru viață.

În multe județe (Arad, Bacău, Bihor, Brașov, Brăila, Constanța, Cluj, Caraș-Severin, Dolj, Hunedoara, Iași, Neamț, Sibiu, Teleorman, Timiș, municipiul București), consiliile de conducere ale inspectoratelor școlare și comisiile județene pentru activitatea sindicatelor din învățământ au analizat, pe parcursul anului școlar trecut, stadiul îndeplinirii indicatorilor și au stabilit răspunderi concrete pentru membrii comisiilor de organizare a întrecerii, care să asigure realizarea angajamentelor asumate. În adunările generale ale oamenilor muncii, în ședințele de grupă sindicală și cu prilejul consfătuirilor cadrelor didactice, au fost dezbătute și analizate rezultatele întrecerii și s-au făcut propuneri de îmbunătățire, în continuare, a organizării acestora.

Biroul executiv al Ministerului Educației și Învățământului, împreună cu Biroul executiv al Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură, au apreciat în mod deosebit rezultatele obținute în întrecerea socialistă în cursul anului școlar 1983—1984, acordind distincțiile prevăzute în „Precizările cu privire la organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste în învățământ".

Publicînd, mai jos, rezultatele obținute în întrecerea socialistă din învățământ pe anul 1983-1984, redacția revistei transmite cele mai calde felicitări și urări de noi succese inspectoratelor școlare și comisiilor județene pentru activitatea sindicatelor din învățământul superior distinse, dorind tuturor unităților de învățământ din întreaga țară ca în anul școlar 1984—1985, să ridice pe o treaptă superioară emulația în muncă, pentru înfăptuirea exemplară a hotărîrilor adoptate de cel de al XIII-lea Congres al P.C.R., a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în domeniul pregătirii forței de muncă, al formării personalității comuniste la nivelul fiecăreia și al tuturor generațiilor tinere.

PENTRU INSPECTORATELE ȘCOLARE

Locul I : Inspectoratul Școlar al județului Dolj.
Locul al II-lea : Inspectoratul Școlar al județului Hunedoara.
Locul al III-lea : Inspectoratul Școlar al municipiului București.
Mențiuni : Inspectoratele școlare ale județelor Bacău, Timiș și Iași.

PENTRU INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR

În învățămîntul tehnic

Locul I : Institutul Politehnic din București.
Locul al II-lea : Institutul Politehnic din Iași.
Mențiune : Institutul Politehnic din Timișoara.

În învățămîntul universitar

Locul I : Universitatea din Cluj-Napoca.
Locul al II-lea : Universitatea din București.
Mențiune : Institutul de Educație Fizică și Sport din București.

În învățămîntul agronomic

Locul I : Institutul Agronomic din Timișoara.

În învățămîntul medical și farmaceutic

Locul I : Institutul Medico-Farmaceutic din București.

În învățămîntul artistic

Locul I : Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din București.

În institutele de subingineri

Locul I : Institutul de Subingineri din Suceava.
Locul al II-lea : Institutul de Subingineri din Sibiu.
Mențiune : Institutul de Subingineri din Oradea.

Dorind, încă o dată, unităților de învățămînt din întreaga țară, succes în întrecerea socialistă care se desfășoară în acest an de învățămînt, redacția invită organele sindicale și de conducere din învățămînt să publice — pe parcursul anului 1984-1985 — în revistele de învățămînt, despre rezultatele parțiale obținute formele și metodele de muncă folosite, astfel încît experiența valoroasă să devină bun al tuturor cadrelor didactice în munca depusă pentru formarea și pregătirea tineretului.

Orientarea școlară și profesională
COLABORAREA DINTRE UNITĂȚILE ȘCOLARE

Orientarea școlară și profesională, ca sistem de acțiuni educaționale și sociale, este înțeleasă astăzi ca un ajutor acordat tinerilor pentru a-și găsi drumul cel mai potrivit realizărilor socio-profesionale în acord cu comanda socială. În această direcție s-au înscris și preocupările Inspectoratului Școlar Județean Cluj, referitoare la structurarea mai riguroasă a rețelei școlare, liceale și profesionale, în funcție de dezvoltarea în profil teritorial, actuală și de perspectivă, a județului nostru și, în consens cu aceasta, intensificarea activităților de orientare școlară și profesională, astfel încît opțiunile elevilor să fie în concordanță cu cerințele de pregătire ale forței de muncă, cu aspirațiile și aptitudinile tinerilor.

În județul Cluj, cuprinderea elevilor din învățămîntul liceal este de peste 90% în profiluri de tip industrial, în care elevii se pregătesc în programe variate de profiluri și meserii.

Comisia județeană de orientare școlară și profesională, reorganizată în anul școlar trecut, a analizat greutățile și neajunsurile ivite în această activitate. Pe baza planului de măsuri stabilit cu această ocazie, s-a acționat mai ferm în organizarea și realizarea acestei activități, avînd ca obiectiv prioritar : sprijinirea realizării planului de școlarizare pe profiluri și meserii, o atenție deosebită acordîndu-se meseriilor deficitare : mine, geologie, metalurgie (sectoare calde), construcții, agricultură, precum și revitalizării comisiilor de O.S.P. din școli.

Ca urmare a planurilor de măsuri ale comisiei județene de O.S.P., liceele, la solicitarea inspectoratului școlar, și-au stabilit o zi pe săptămînă, declarată „Ziua porților deschise", cînd elevii școlilor gimnaziale pot efectua vizite în aceste unități. În cadrul acțiunii de actualizare a propagandei vizuale, s-a impus organizarea „Colțului de orientare școlară și profesională", unde se afișează acțiuni ilustrative privind O.S.P.

În urma sondajului opțiunilor elevilor, efectuat în luna decembrie, anul școlar trecut, au fost analizate preferințele acestora și au fost propuse măsuri de reorientare spre profilurile neacoperite. Astfel, planul de școlarizare a fost realizat integral, fără dificultăți, la toate formele de învățămînt și la toate profilurile.

În continuare, sugerăm, ca acțiuni model, cîteva dintre acțiunile organizate de către Comisia de orientare școlară și profesională a **Liceului Industrial Nr. 1 (cu profil electrotehnic) din municipiul Cluj-Napoca** ; popularizarea la „Colțul de O.S.P." a realizărilor oamenilor muncii din județ din domeniul energetic ; prezentarea rețelei școlare județene, a normelor de înscriere în treapta I și ale concursului de admitere în treapta a II-a în învățămîntul liceal și profesional, a necesarului de forță de muncă din județ ; organizarea concursului de tip „Cine știe cîștigă", intitulat „Din tainele meseriei", cu etapă pe clasă și pe școală ; popularizarea liceului în cadrul școlilor gimnaziale din cartier și din județ, prin deplasarea cadrelor didactice și a specialiștilor în aceste unități și prezentarea prin diapozitive, pliante etc. a condițiilor de viață, instrucție și educație, pregătire în meserie în unitatea respectivă, precum și a perspectivelor după absolvire (acțiune organizată atît cu elevii cît și cu părinții acestora) ; înștiințarea tuturor școlilor din județ în legătură cu „Ziua porților deschise", cînd pot vizita liceul ; organizarea unor întîlniri între cadrele didactice ale liceului cu tinerii muncitori din întreprinderile de profil, în vederea înscrierii lor în treapta a II-a a învățămîntului serak și organizarea unor consultații cu aceștia la matematică și fizică în acest scop etc.

În urma acestor acțiuni, peste 60% din elevii claselor a IX-a provin din cartierul în care se situează liceul (și în care mai există alte 6 licee), 90% din elevii admiși în treapta a II-a sînt ai liceului, iar la școlile profesionale și învățămîntul seral, peste 70% sînt absolvenți ai liceului și tineri din unitățile industriale de profil.

Printr-o conlucrare devenită tradițională în domeniul orientării, mulți dintre absolvenții **Școlii Nr. 1** din același cartier, începînd din anul 1981, devin elevi ai Liceului Industrial Nr. 1, asigurînd efectivul unei clase. De altfel, școala gimnazială amintită, printr-o activitate serios organizată, reușește, an de an, să orienteze cel puțin 50% din absolvenți spre liceele din cartier ce au profiluri diversificate : Liceul Industrial Nr. 1, Nr. 2 (mecanică), Nr. 6 (construcții), Nr. 7 (industrial-agricol).

Asemenea modele de rodnică conlucrare cu școlile din apropierea liceelor oferă și **Liceul Industrial „Armătura" din Cluj-Napoca**, cu școala pe care o patronează, din comuna Dăbica și de unde provin peste 80% din elevi.

Baza materială didactică de care dispune liceul, pregătirea temeinică în meserie a elevilor, cunoașterea condițiilor de muncă din întreprinderea „Armătura", în care sînt repartizați elevii, sînt motive care reținînd tinerii în profilul liceului.

Asemenea acestui liceu, și **Liceul Industrial din orașul Cîmpia-Turzii**, avînd profilul metalurgie, prin multiple acțiuni de popularizare, prin crearea condițiilor optime de instrucție, educație și pregătire în meserie, reușește, an de an, să-și realizeze cu ușurință planul de școlarizare și să-și mențină integral elevii, pregătindu-i pentru meseriile din domeniul metalurgiei și repartizîndu-i, după absolvire, în Combinatul Metalurgic din Cîmpia Turzii, unitate patronatoare a liceului.

Sînt numeroase alte exemple care demonstrează că realizarea unei bune colaborări între toți factorii răspunzători de orientarea școlară și profesională, angajarea competentă și cu răspundere a conducerilor de școli în această activitate politico-educativă fac posibilă realizarea unui sistem de măsuri cu caracter de permanență, care conduc la rezultatele dorite.

Prof. ANGELA STRĂJESCU
Inspector școlar la Inspectoratul Școlar Județean Cluj

„1907 ÎN OLTENIA —
Contribuția intelectualilor la marea răscoală"
de Nicolae Andrei

Autor al unor valoroase lucrări din domeniul istoriei pedagogiei și învățămîntului românesc, al didacticii moderne și al activității educative cu elevii, profesorul Nicolae Andrei a dat luminii tiparului un nou volum („1907 în Oltenia — Contribuția intelectualilor la Marea răscoală", Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1984, 208 pag.), care constituie — așa a gîndit-o — un sincer și meritat omagiu adus înaintașilor, o caldă lecție de istorie și de patriotism.

Lucrare elaborată cu întregul aparat al omului de știință, rod al unui stăruitor efort de studiu și cercetare — îndeosebi ale documentelor locale, aproape în întregime inedite, și ale presei din epocă — noua carte a profesorului Nicolae Andrei înfățișează participarea intelectualilor satelor și orașelor plaiurilor oltene la lupta revoluționară a poporului, ca una din vechile și nobilele tradiții ale înaintașilor noastre. Avînd un număr de fotografii ale unor intelectuali, marea majoritate învățători și profesori, participanți la Marea răscoală, un indice de nume și locuri, precum și o riguroasă trimitere la documente, articole și studii din epocă — dar și din lucrări contemporane — cartea aduce o valoroasă contribuție la întregirea studiilor despre acel an 1907, înscris cu litere de foc în istoria noastră.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

„AUTOEDUCAȚIE — AUTOINSTRUIRE"
de Andrei Barna

Lucrarea „Autoeducație-autoinstruire" de Andrei Barna, care explorează perioada de virstă preadolescentă, (Editura Științifică și Enciclopedică, București 1984, 144, în col. „Știință pentru toți" Nr. 229) încearcă să răspundă — așa cum și spune autorul — întrebărilor : Ce este autoinstruirea și autoeducația ? De ce este necesară mai mult ca oricînd această autoformare ? Ce arată cercetările făcute în acest domeniu ? În ce măsură este pregătit tineretul școlar pentru autoformare și care sînt căile și modalitățile concrete de optimizare a procesului de pregătire a tineretului încă din anii de școală în vederea autoinstruirii și autoeducației ? Cum putem folosi într-un mod cît mai eficient timpul de muncă și de odihnă ?

La toate aceste întrebări, autorul răspunde printr-o amplă și riguroasă argumentare științifică, folosind și rezultatele unor cercetări personale originale, iar cititorul găsește o valoroasă sursă de acțiune didactică, la nivelul celor mai moderne cerințe din domeniul muncii instructiv-educative depuse cu elevii.

Lectura lucrării lui Andrei Barna despre „Autoeducație-autoinstruire" constituie ea însăși un act de autoformare pedagogică și didactică pentru oamenii școlii.

C. ȘTEFAN

ACȚIUNI DE PERFECȚIONARE ȘI EXAMENE ÎN VACANȚA DE IARNĂ

În perioada vacanței de iarnă se va desfășura **prima etapă, din acest an școlar, a sesiunilor de activitate colectivă pentru educatoare, învățători și profesori**, organizate de liceele pedagogice și de către institutele de învățămînt superior care au sarcini de perfecționare. Programul de desfășurare a acestor activități va fi adus la cunoștința cadrelor didactice înscrise la cursurile de perfecționare prin inspectoratele școlare și unitățile de învățămînt ; unele informații necesare se pot obține, de asemenea, de la inspectoratele școlare și unitățile de învățămînt care organizează aceste cursuri.

Examenul la disciplina **„Probleme actuale ale construcției socialismului în Republica Socialistă România"**, în vederea obținerii gradului didactic I, se desfășoară în anul 1985, ca și în anul școlar precedent, în zilele de **10—12 ianuarie.**

Educatoarele și învățătorii vor susține acest examen la liceele pedagogice, iar profesorii la institutele de învățămînt superior cu sarcini de perfecționare.

Cu prilejul celei de a 37-a aniversări a proclamării Republicii și al Anului Nou, 1985, redacția revistei „Tribuna școlii" urează cititorilor și colaboratorilor noi succese în activitate, sănătate și fericire!

Breviar

„În fruntea noastră, a tuturor, un brav erou între eroii neamului" — se intitulează editorialul dedicat Congresului al XIII-lea al P.C.R., realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, semnat de **prof. Doru Moțoc** în foaia volantă „Educatorul", editată de **Inspectoratul Școlar Județean, Comitetul Sindicatului Învățămînt și Casa Personalului Didactic Vîlcea** ● „Idei și teze din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu valoare programatică pentru dezvoltarea literaturii române. Receptarea mesajului umanist al literaturii actuale" — a fost titlul unei dezbateri care a avut loc la **Liceul Industrial Nr. 3 din Buzău**, la care au participat elevi și cadre didactice de la școli și licee din municipiul Buzău și din județ. **(Prof. Dan Stroe)** ● În deschiderea Săptămînii culturii orașului **Tîrgu Frumos, Liceul Industrial** din localitate a găzduit cea de a doua ediție de comunicări științifice, „Din istoria ținutului natal", organizată de cercul de istorie și arheologie al liceului. **(Prof. Dumitru Păpușoiu)** ● Contribuția cercurilor tehnico-științifice la educarea materialist-științifică a pionierilor și școlarilor a fost titlul sub care s-a desfășurat la **Bacău** un util schimb de experiență, la care au participat directorii adjuncți cu probleme educative și conducătorii cercurilor „Prietenii adevărului științific" și „Clubul curioșilor" **(Inv. Eugen Teirău, inspector școlar)** ● Educatoarele de la **Grădinița Nr. 60 din Capitală** desfășoară o bogată activitate în vederea deprinderii preșcolarilor cu munca fizică și cu virtuțile ei. De curînd, împreună cu cei pe care îi educă, au vizitat șantierul de locuințe din perimetrul Lînărie. Copiii au avut, aici, prilejul să vadă, „cum se construiesc casele" și cum se muncește pe un șantier. „Pentru un viitor apropiat — ne spune **educ. Elena Oltenaș**, directoarea unității — ne-am propus o întîlnire cu muncitori fruntași de la Fabrica «Pionierul» din apropiere, unde lucrează mulți dintre părinții copiilor de la grădiniță noastră". ● Ecologul **Ioan Dobrescu din Cîmpulung Muscel** ne scrie cu multă admirație despre **Școala Nr. 3**, din orașul în care locuiește, ca despre „o școală curată, chiar dacă în ea nu se mai întîlnesc curentele îndemnuri : **«Păstrați curățenia !»**" Dar, ceea ce îl încîntă cel mai mult pe corespondentul nostru este faptul că școala dispune doar de cîte un ierbar și un insectar alcătuite și îmbogățite cu ajutorul elevilor. E adevărat, extrem de bine înzestrate, utilizate de toate clasele ; elevii nu mai au nevoie să alcătuiască insectarul și ierbarul proprii. ● **Învățătoarea Maria Morar**, de la **Școala Nr. 6 din Zalău**, pasionată a teatrului de păpuși, ne trimite un interesant articol despre rolul educativ al spectacolelor păpușărești pentru micii spectatori. „Noțiuni abstracte ca : binele, răul, hărnicia, lenea, modestia — afirmă corespondenta — pot deveni foarte concrete și inteligibile, datorită tălmăcirii prin mijloacele scenice". Și are dreptate ● O frumoasă carte de cîntece pentru copii, intitulată „Cîntecul de acasă", a publicat recent prof. **Nicolae Popescu-Galicea** de la **Liceul Industrial Nr. 2 din Mangalia.** Din ele se degajă un cald patriotism, precum și o mare dragoste de ținutul natal al autorului : „Dobrogea, pămînt de piine" ● O lăudabilă acțiune pionierească la **Școala din Erbiceni, județul Iași** : fiecare elev să predea o cantitate de hîrtie uzată echivalentă cu greutatea manualelor primite. **(Prof. Ioan C. Alistar)** ● **Școala Nr. 17 din Cluj-Napoca** a găzduit întîlnirea cadrelor didactice și elevilor școlii cu scriitorul clujean Eugen Uricaru, autorul recentului roman „1784 — Vreme în schimbare", în care este evocată revoluția populară condusă de Horea, Cloșca și Crișan. **(Prof. Ilie Radu-Nandra)**

D. CICHIRA

INTEGRAREA DOCUMENTELOR DE PARTID ÎN PROCESUL INSTRUCTIV ȘI ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCATIVE CU ELEVII

CADRU AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI EDUCAȚIEI REVOLUȚIONARE

Învățămîntul este chemat să-și aducă din plin contribuția la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea, care stabilesc ca obiectiv fundamental : **continuarea fermă a politicii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a patriei noastre spre comunism.** Tinerii patriei noastre își află în Directivele adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, în Raportul secretarului general al partidului, document de o excepțională valoare teoretică și practică, **sensul unei vieți bogate în mărețe împliniri pe planul muncii și creației bazate pe însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a putea situa astfel activitatea lor viitoare la un nivel calitativ superior de competență, performanță și productivitate, de exigență și responsabilitate pentru viitorul poporului nostru.** Vibranta chemare adresată tineretului patriei de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a Congresului, „de a nu precupeți nimic pentru însușirea comorilor științei și culturii, pentru a se forma în spiritul tradițiilor revoluționare ale poporului și partidului nostru, de a munci fără preget pentru a deveni destoinici constructori ai socialismului și comunismului, luptători înflăcărați pentru bunăstarea și fericirea poporului, pentru măreția României socialiste", a dat expresie încrederii de care se bucură tineretul în țara noastră, perspectivelor minunate pe care le deschid în fața acestuia documentele Congresului al XIII-lea al partidului.

Învățămîntului, ca principal factor de educație și instrucție, care va cunoaște o și mai puternică dezvoltare în viitorii ani, îi revine un rol esențial în **pregătirea tineretului pentru muncă și viață, în formarea acestuia ca un constructor de nădejde al socialismului și comunismului.** Școala noastră trebuie să îmbine, de aceea, în formarea tinerei generații, așa cum în repetate rînduri a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, **educarea în spirit revoluționar, a concepției materialist-dialectice și istorice despre lume și viață a partidului nostru cu pregătirea prin muncă și pentru muncă și însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu cunoașterea a tot cea a dat mai bun gîndirea și cultura umană, națională și universală.**

De la tribuna forumului comuniștilor români, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresa tinerilor un îndemn emoționant, pătruns de grijă părintească, indicînd totodată direcțiile formării lor ca viitori cetățeni de nădejde ai patriei : „Învățați, munciți, munciți și învățați, însușiți-vă cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii, concepția materialist dialectică, fiți cutezători, prețuiți strămoșii și părinții voștri, acționați permanent în spiritul romantismului revoluționar, pregătiți-vă să fiți întotdeauna gata de a vă face datoria de a duce înainte neabătut făclia progresului pe pămîntul României, mesajul de pace și colaborare al națiunii noastre socialiste cu alte națiuni ale lumii !"

Alături de științele naturii și disciplinele tehnice menite să dea o temeinică pregătire profesională în școală, să asigure însușirea unor meserii în profil larg, un rol deosebit de important îl au științele sociale, — începînd cu istoria patriei și continuînd cu economia politică și filozofia marxistă —, ce se studiază în întregul nostru învățămînt, cu deosebire în **formarea politică și ideologică a tinerei generații, a conștiinței sale socialiste.**

În lumina indicațiilor enunțate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congresul al XIII-lea, rolul științelor sociale crește și mai mult, atît sub aspectul cercetării și studierii legităților obiective ale făuririi societății socialiste și ale înaintării patriei noastre spre comunism, al contribuției ce sînt chemate să o aducă la perfecționarea organizării și conducerii întregii vieți economico-sociale, a generalizării experienței țării noastre în construcția socialistă, cît și prin valențele lor educative, de modelare a conștiinței și comportamentului înaintat, de formare a unor noi atitudini față de muncă și de interesele generale ale societății, al îmbogățirii universului uman cu valorile ce sînt proprii noii orînduiri.

Desigur, în conformitate cu prevederile Directivelor Congresului al XIII-lea privind dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul următor și, în perspectivă, pînă în anul 2000, economiei politice, ca disciplină de învățămînt, și cunoștințelor economice le revin un rol deosebit în conștientizarea necesității realizării indicatorilor intensivi prevăzuți pentru această perioadă, a cerințelor imperioase ale creșterii mai rapide a eficienței economice, a productivității muncii care va avea un spor anual de peste 10 la sută, reducerii costurilor de producție, a consumurilor materiale și energetice, precum și ale perfecționării organizării producției și a muncii, a conducerii economico-sociale, a funcționalității mecanismului economico-financiar, a sistemului autogestiunii și autoconducerii muncitorești. Este de subliniat, în acest context, datoria de prim ordin a disciplinelor economice, disciplinelor tehnice, a practicii productive, a întregului învățămînt, **de a contribui la formarea gîndirii și comportamentului economic al elevilor în sensul indicatorilor intensivi menționați.** Gîndirea și pregătirea tehnică trebuie să se prelungească în mod firesc, pentru a fi complete, **într-o gîndire economică, în soluții bazate pe un cost cît mai mic al activităților productive, pe o productivitate și rentabilitate cît mai mari, pe o calitate superioară, competitivă.**

În formarea omului nou partidul nostru acordă o atenție deosebită **calităților moral-politice, educării revoluționare și patriotice a tinerei generații, formării conștiinței cetățenești a oamenilor viitorului.** Cunoștințele social politice, de istorie a patriei și din domeniul filozofiei materialist-dialectice și istorice predate în școală au menirea, în actuala etapă și în perspectivă, să amplifice participarea conștientă a tineretului **la realizarea obiectivelor noii etape a construcției socialiste și comuniste, la conducerea întregii vieți economico-sociale și politice.**

Partidul Comunist Român pleacă și în domeniul educației, de la faptul că procesul revoluționar în țara noastră nu s-a încheiat și că aceasta va continua multă vreme, și în societatea comunistă. Aceasta pune în fața școlii, a organizațiilor de tineret, sarcina de răspundere de **a forma viitoarele generații de cetățeni ca revoluționari, ca promotori conseevenți ai noului, ai unei gîndiri creatoare, lipsite de prejudecăți și închistări dogmatice, purtători ai unor calități și atitudini revoluționare comuniste în muncă și în viață, fiind animați de răspundere față de țară și popor, față de cauza comunismului în patria noastră.** În Raportul prezentat la Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în acest sens, în primul rînd, **necesitatea educării tuturor oamenilor muncii în spiritul „patriotismului revoluționar, socialist, a dragostei față de patrie, a răspunderii și atașamentului față de popor, față de cuceririle sale revoluționare, a hotăririi de a lupta și munci pentru făurirea socialismului și comunismului, pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului, pentru apărarea cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității României".** De aici și necesitatea întăririi prieteniei și frăției dintre toți tinerii patriei, fără deosebire de naționalitate, a respingerii cu fermitate a oricăror concepții naționaliste, șovine, școala fiind un cadru minunat al muncii și pregătirii comune, al întăririi prieteniei și frăției dintre toți tinerii, educării dragostei fierbinți față de patrie și popor și a dorinței lor de a îmbogăți tezaurul ei material și spiritual, tradițiile comune ale luptei pentru libertate socială și națională ale înaintașilor.

Lecțiile de istoria patriei au datorii suplimentare de implinit împreună cu întreaga activitate politico-educativă, în formarea patriotică a tinerilor, a educării lor în spiritul respectului pentru valorile progresiste ale trecutului național și al învățămintelor ce decurg pentru prezent și viitor, pentru generația actuală și cele viitoare.

Progresul social-economic și cultural general al patriei noastre, previzionat cu claritate în documentele Congresului al XIII-lea al partidului, este de neconceput **fără progresul în om și pentru om, fără împlinirea sa multilaterală și ferirea acestuia de tot ce poate întina realizarea sa umană, de influențele străine ideologiei comuniste și moralității poporului nostru, felului său de a fi, gîndi și simți, fără dezvoltarea conștiinței socialiste, cunoașterea legităților și mecanismelor dezvoltării sociale în aplicarea lor creatoare la conditiile țării noastre.** Științele sociale, prin funcțiile lor **cognitive și educative** vor avea de jucat, alături de științele naturii și tehnice și de celelalte științe umaniste, un rol **de forță motrice a devenirii socialiste și comuniste a patriei noastre,** iar învățămîntul reprezintă **cadrul propice de stimulare, atît a progresului cunoașterii pe acest tărîm, cît și a influențelor lor educativ-formative asupra tineretului.**

Prof. univ. dr. ION FLOREA

HOTĂRÎRILE CONGRESULUI AL XIII-LEA PROGRAM MOBILIZATOR DE ACȚIUNE

Convorbire cu prof. DAN MARINESCU, inspector școlar, coordonator în Sectorul Agricol Ilfov al Municipiului București

Red. : Marele forum democratic al comuniștilor români, cel de-al XIII-lea Congres al partidului, eveniment de însemnătate istorică în devenirea socialistă a națiunii noastre, a mobilizat cu deosebită intensitate întregul potențial de inițiativă, angajare și responsabilitate al cadrelor didactice.

Vă rugăm, tovarășe inspector, să arătați în ce măsură preocupările de studiere a documentelor Congresului al XIII-lea al partidului au fost împletite cu preocupările de integrare a acestora în procesul instructiv-educativ.

D. Marinescu : Profesorii din sectorul nostru au studiat și au luat în discuție modalitățile concrete de integrare a documentelor Congresului al XIII-lea al partidului în procesul instructiv-educativ. Aș menționa un exemplu: la Școala Nr. 207 din comuna Afumați, cercul pedagogic al profesorilor de istorie a dezbătut, încă din ziua de 28 noiembrie a.c., tema : „Forme, căi și metode folosite pentru aplicarea în viața școlii, în procesul instructiv-educativ, a documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R., a concepției revoluționare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu". Acțiuni similare, prin diferite forme, au loc în toate școlile din sector. Cadrele didactice au trecut la transpunerea orientărilor secretarului general al partidului în activitatea lor profesională de zi cu zi. Documente ca Directivele privind dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, Programul-Directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1986—1990 și Programul-Directivă de creștere a nivelului de trai și de ridicare continuă a calității vieții în perioada 1986—1990 au fost fișate pe probleme ca : dezvoltarea industriei, dezvoltarea agriculturii, dezvoltarea învățămîntului, a științei și culturii, creșterea nivelului de trai etc. Aceste fișe, pe care profesorii le-au elaborat în lumina Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congres, sînt folosite intensiv în procesul instructiv-educativ. Profesorii de geografie, ca și profesorii de alte specialități și-au revăzut planificările și au îmbogățit conținutul activității de predare-învățare, prin integrarea în lecții a noilor documente de partid. Ei vor purta, de altfel, dezbateri în cadrul unui cerc pedagogic care va avea loc peste cîteva zile la școala din Cernica pe tema : „Integrarea în procesul instructiv-educativ a Programului-Directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1986—1990".

Pentru învățători ne-am propus ca, săptămîna viitoare, mai precis pe data de 13 decembrie, să organizăm un schimb de experiență la Școala Nr. 210 din comuna Balotești cu tema : „Forme, căi și metode de integrare a Documentelor Congresului al XIII-lea în lecții și în întregul proces instructiv educativ cu elevii din clasele I—IV". De asemenea, în cadrul cercului pedagogic al directorilor, care va avea loc la Școala Nr. 91 din comuna Glina, pe data de 11 decembrie, se va efectua un schimb de experiență cu tema : „Sarcinile consiliilor de conducere din școli pentru aplicarea în viață a programelor și hotărîrilor adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului ; integrarea documentelor de partid în procesul educațional și activitățile educative desfășurate în afara școlii". De asemenea, cu profesorii de limba și literatura română vom organiza la Școala Nr. 123 din comuna Jilava un schimb de experiență cu tema : „Sarcinile ce revin profesorilor de limba română pentru educarea patriotică, revoluționară a elevilor în lumina documentelor și hotărîrilor adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului".

Red. : Avînd în vedere atenția deosebită pe care o acordați acestor schimburi de experiență, presupunem că sînt, pe teritoriul sectorului, școli și conduceri de școli, colective de cadre didactice care se remarcă încă de pe acum prin rezultate deosebite pe linia integrării documentelor de partid în procesul instructiv-educativ.

D. Marinescu : Bineînțeles. Sînt școli care au aplicat cu succes deosebit ideile din documentele Congresului în procesul instructiv-educativ și au organizat acțiuni de generalizare a experienței pozitive în această direcție. Aș da ca exemplu, în acest sens, între multe altele, Școala Nr. 214 din comuna Brănești, Școala Nr. 185 din Chitila, Școala Nr. 137, din Măgurele, Școala Nr. 90 din Fundeni, Școala Nr. 224 din Ciolpani, Școala Nr. 101 din Popești-Leordeni și Școala Nr. 257 din Snagov. În aceeași ordine de idei, aș dori să menționez și cîțiva directori de școli care s-au distins prin rezultate deosebite în această acțiune de mare însemnătate pentru eficiența procesului de învățămînt. Și anume, directori ca : Neacșu Elvira, de la Liceul Silvic din Brănești, Gheorghe Cruceanu de la Școala Nr. 257 din Snagov sau Alexandru Pitiș de la Școala Nr. 137 din Măgurele, precum și profesori cum sînt : Dorina Dascălu de la Școala Nr. 3 din Buftea, Victor Udrescu de la Școala Nr. 214 din Brănești, Constantin Teodora de la Școala Nr. 137 din Măgurele, Maria Buzea de la Școala Nr. 224 din Ciolpani. Pentru strădaniile, competența și eficiența cu care reușesc să integreze documentele de partid în lecții, merită să fie amintiți și profesori ca Ion Ancu de la Școala Nr. 210 din Balotești, Ion Roșu de la Școala Nr. 261 din Tunari, Nicolae Radeș de la Școala Nr. 207 din Afumați, Ion Negoescu de la Liceul Industrial din Buftea sau Aura Muha de la Liceul Agroindustrial din aceeași localitate. Astfel de profesori au fost printre primii care și-au revizuit planificările calendaristice, și-au restructurat materialul de predat într-o viziune nouă, care să permită integrarea cît mai armonioasă, în lecții, în toate activitățile cu caracter instructiv-educativ, a magistralelor idei cuprinse în Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres al partidului și a celorlalte documente ale forumului comuniștilor. În acest spirit ,bunăoară, profesori ca Ion Vinătoru sau Zoica Bidian de la Liceul Agroindustrial din Brănești, atunci cînd au discutat, la clasa a IX-a, formele de proprietate socialistă, au ilustrat cu fapte și date din viața comunei și a sectorului evoluția formelor de proprietate în lumina tezelor și orientărilor ce se desprind din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congres.

Red. : După cum o arată denumirea, sectorul „agricol", are un profil cu prioritate agrar. Absolvenții claselor a X-a și a XII-a de la școlile din sectorul dumneavoastră vor reprezenta în bună măsură forța de muncă din această zonă pentru viitorul cincinal, după cum învățămîntului, școlilor le revine și nobila misiune de a contribui la formarea omului nou în larga perspectivă a anului 2000.

D. Marinescu : Consider că între responsabilitățile cele mai importante care revin slujitorilor școlii din sectorul nostru sînt cele legate de înfăptuirea noii revoluții agrare și de pregătirea forței de muncă pentru agricultură, conform Programului-Directivă de dezvoltare social-economică a României în profil teritorial. În perioada 1986—1990 trebuie să fie pregătiți pentru agricultură 590 de mii de muncitori și cadre cu pregătire superioară. Sectorul Agricol Ilfov trebuie să asigure, în această perioadă, 3456 de muncitori calificați pentru agricultură și horticultură, zootehnie, mecanizare și îmbunătățiri funciare. Menționez că întreaga suprafață a sectorului agricol urmează să fie irigată. În lumina acestor sarcini, școlile au trecut imediat la revizuirea planurilor de culturi pentru anul 1985. S-au luat măsuri pentru dotarea unităților de învățămînt cu încă 30 de solarii școlare, pe lîngă cele 65 existente, iar pînă la data de 1 martie urmează să se confecționeze încă 13 sere școlare, pe lîngă cele 26 existente. Precizez că toate aceste sere și solarii le realizăm prin autodotare. De asemenea, la unitățile de învățămînt urmează să fie crescuți în ferme zootehnice școlare 356 de porci, 2860 iepuri de prăsilă, 1700 de păsări și o tonă și jumătate de gogoși de viermi de mătase.

Red. : Rezultă din cele ce spuneți că sînt corelate rațiunile de ordin instructiv-educativ cu cele de ordin economic.

D. Marinescu : Exact. S-au elaborat și sînt în curs de elaborare programele de autoconducere și autogospodărire a localităților. În aceste programe sînt incluse și unitățile de învățămînt. Ele vizează direct aprovizionarea cantinelor cu produse realizate în fermele și pe loturile școlare. De exemplu, Liceul Industrial Buftea, Școala Nr. 257 din Snagov sau Liceul Agroindustrial din Buftea nu mai cumpără carne de pe piață. Liceul Agroindustrial din Buftea are o fermă cu 150 de porci. Vom continua să căutăm și să găsim soluții pentru aprovizionarea internatelor, a cantinelor și taberelor prin resurse proprii, din loturile și fermele școlare.

Deci activitatea de integrare a documentelor de partid în viața școlilor — așa cum se observă — cuprinde următoarele direcții :

— integrarea în lecții (cu precădere la disciplinele sociale) a orientărilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu ;

— cuprinderea acestor orientări în organizarea și desfășurarea tuturor acțiunilor educative cu elevii și, în principal, în cele înscrise în Programul unitar :

— asimilarea integrală a documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. în toate acțiunile și manifestările cu caracter de perfecționare de la nivelul școlilor și al sectorului nostru ;

— realizarea pregătirii elevilor în cele mai bune condiții, în ceea ce privește cunoașterea documentelor Congresului al XIII-lea al P.C.R., îndeosebi la clasele a X-a și a XII-a, din rîndul cărora o bună parte din absolvenți se vor integra în muncă încă din anul 1985.

Desigur, programul nostru se va îmbogăți continuu prin măsurile ce vor fi luate de organele de partid de la nivelul sectoarelor și al municipiului, precum și al Inspectoratului Școlar al Municipiului București.

OCTAVIAN BUZESCU

PREȘCOLARII

EFICIENȚA TRATĂRII DIFERENȚIATE

Recent, la **Grădinița Nr. 95 din Capitală**, după ce am asistat la o frumoasă activitate de memorare de poezie la grupa mare B, ne-am propus să abordăm — într-o convorbire cu educatoarea grupei, **Elena Petrescu** — unele aspecte ale pregătirii pentru școală a copiilor preșcolari prin tratarea diferențiată a acestora, în cadrul activităților prevăzute în programele pentru grădinițe. Iată, pe scurt, consemnarea acestei instructive convorbiri.

Elena Petrescu : Tratarea diferențiată a copiilor preșcolari din grupa mare de care mă ocup este impusă atît de caracterul heterogen al stadiului lor de pregătire (50% din copii au frecventat grădinița de la 3 sau 4 ani, iar 50% provin direct din mediul familial), cît și de necesitatea asigurării pentru toți copiii a unei pregătiri corespunzătoare în vederea începerii cu succes a muncii de învățătură, odată cu trecerea lor ca elevi în clasa I.

Red. : Vă propun să analizăm categoriile de copii. O primă categorie sînt cei care sar în ochi, „vîrfurile" grupei, copii de care familiile se preocupă mai îndeaproape și care își înmulțesc, astfel, sursele de lărgire a cunoștințelor.

E.P. : De exemplu, Bogdan D. (cel care l-a reproșat unui coleg : „ai făcut o cacofonie" !) are o memorare ceva mai profundă și, deci, cu ritm mai lent, dar cu durată de păstrare mai mare. Are o bună capacitate de înțelegere și de gîndire logică ; nu-i trebuie întotdeauna un suport intuitiv ; el tinde spre gîndire abstractă. În schimb prezintă un ritm dinamic de acțiune, chiar o ușoară instabilitate psihomotorie ; redă ceva mai greu grafismele deoarece, cunoscîndu-le foarte bine, le completează verbal ; nu are încă suficient de instalate unele deprinderi tehnice grafice (la început, avea chiar o aversiune față de aceste exerciții, pentru că nu vedea în ele o reușită imediată). La Alexandru M., de asemenea, mediul familial este activ în precizarea unor cunoștințe și noțiuni (cum ați văzut de fapt, în activitatea de astăzi, privind educația moral-politică și patriotică). În general, toate reacțiile spontane ale copiilor (răspunsurile) și cele „bune" și cele „rele", sînt notate în caietul de observații : aceasta contribuie mult la caracterizarea lor pentru școală. O altă categorie de copii sînt cei care se înhibă de așa natură (Răzvan G., Cristiana D.), încît, o vreme îndelungată, nu putem obține nici o știre despre comportamentul lor socio-afectiv, asupra nivelului lor de dezvoltare intelectuală sau sub raportul comunicării. Pentru acest „tip" de copil folosim orice prilej ni se oferă pentru a-l stimula : cînd a zîmbit la reacția altui copil, la zile festive etc. ; îl întrebăm, căutînd calea spre relaxarea lui, pentru a-i putea stimula și determina reacții. Pentru alți copii, dimpotrivă, folosim frînele... inhibiției : este cazul Monicăi B., al lui Cristi B., al Doiniței D.

Red. : Am observat că aceasta din urmă face unele dezacorduri...

E.P. : Dezacorduri sau pronunțări incorecte ale unor substantive. Dar, în decursul a trei luni, insistînd în corectarea acestor greșeli, am reușit un prim pas : conștientizarea lor.

Red. : Cum descoperiți, de regulă, un anumit gen de lacune ?

E.P. : La începutul anului fac un fel de testare a copiilor prin observarea acestora în diferite activități. Astfel, spre exemplu, cînd mai mulți copii n-au încă percepția exactă a formelor geometrice, le prezentăm aceste forme în mod concret ; apoi, a doua și a treia zi, reluăm precizarea formelor respective. Alți copii nu percep dimensiunile : mare-mic, lung-scurt, gros-subțire, alții — culoarea. Acum, după mai bine de trei luni, și le-au însușit și sub formă abstractă. Pentru cîțiva (5—6), mai lucrăm încă cu suport intuitiv, pe plan individual, în etapa jocurilor și activităților alese. Este foarte necesar să folosim orice prilej pentru aceasta, deoarece, atunci cînd copiii nu sînt introduși într-un cadru organizat, asimilarea se face cu minimum de efort (de exemplu, îi întrebăm ce formă are batista, frunza, băsmăluța lor... în clasă sau pe drum, într-o excursie etc.) De asemenea, la dezvoltarea vorbirii și a comunicării, practicăm foarte multe exerciții : le prezentăm un obiect — o cană — îi punem în situația de a spune tot ce știu despre ea ; după aceea, le cerem să formuleze niște propoziții corecte din punct de vedere gramatical, spre a sintetiza caracteristicile obiectului. Cătălina H., de exemplu, nu avea, la începutul acestui an școlar, suficiente posibilități de exprimare, vocabularul ei era relativ restrîns, nu găsea corespondent al acțiunilor și, mai ales, verbele — cuvintele potrivite pentru acțiuni. De atunci, am insistat în a o pune în situația de a preciza tot ce reflectă mișcare, în așa fel încît să nu simtă că e interogată, ci cu căldură, cu multă afectivitate, prin frecvente încurajări. De-abia acum, fetița folosește verbele — pe care le-a asimilat corect — în vorbirea curentă ; a căpătat încredere, pentru că a exersat și, mai ales, pentru că o încurajez.

O concluzie ar fi aceasta : nu ne interesează să fie doar cîțiva buni și foarte buni într-o grupă, ci pe majoritatea copiilor să-i ridicăm la nivelul celor dintîi, pentru ca toți să dețină șanse egale pentru școală. Pe cei buni îi folosim ceva mai mult ca exemplu stimulativ în fața celorlalți : uitați ce frumos a lucrat cutare ! Fără să neglijăm ca, într-o împrejurare sau alta, fiecare copil să fie dat ca exemplu bun.

Red. : Dar ce se face pentru cei mai buni?

E.P. : Sînt copii — așa cum am menționat — care vin cu foarte multe cunoștințe într-un anumit domeniu : de exemplu, tehnice. Și, au și deprinderile tehnice necesare — în jocurile de construcții ca „Mecano" și „Micul constructor". Aceștia se afirmă în cadrul lucrărilor colective, al celor compoziționale, pe o anumită temă : acolo, ei se detașează (ei construiesc clădirea cea mare, lăsîndu-le celorlalți detaliile, anexele) ; acesta e un bun procedeu de tratare diferențiată, pe care îl folosim și la pictură, desen. Ca să nu-i ținem pe loc pe cei buni, mai folosim, la dezvoltarea vorbirii, și povestirile create de copii : după un plan, după jucării, după ilustrații, după un tablou — în cadrul acestor activități putem vedea posibilitățile lor individuale, avînd, totodată, și cîmp de acțiune stimulativă : pe cine să încurajăm sau cui să-i apreciem rezultatele.

Red. : Cum colaborați cu învățătorii în privința tratării diferențiate a preșcolarilor din grupa mare ?

E.P. : Sîntem chiar lîngă Școala Nr. 11. Avem deja planificate acțiuni cu școala : asistențe la clasă, dezbateri cu învățătorii clasei I ; în această săptămînă avem ca temă chiar eficiența muncii prin compensare (completare) și tratare diferențiată. Aceasta presupune să știm de la început ce activități au pierdut unii copii, dacă au lipsit (pe aceștia îi invităm, pe rînd, în prima etapă sau la sfîrșitul zilei sau în activitățile manuale, să-și completeze lacunele la activitățile grafice, la cele matematice sau la cele de vorbire și comunicare). În toate activitățile cu învățătorii, urmărim două ținte : să se cunoască atît procedeele folosite, în mod reciproc, cît și, în amănunțime, caracteristicile copiilor care vor fi preluați din toamna viitoare de învățătorii actualelor clase a IV-a.

Convorbire realizată de
DOINA STERESCU-SĂNTIMBREANU

CLASELE I — IV

ÎNSUȘIREA CORECTĂ A DEPRINDERILOR DE CITIRE ȘI SCRIERE

Citind, învățam să muncim

Majoritatea lecțiilor de citire constituie prilejuri de a sădi în conștiința micilor școlari dragostea față de muncă. Aleg spre exemplificare doar trei lecții din manualul de citire de la clasa a III-a: „Munca ne e dragă" „Mîinile", „Răsplata muncii".

În perioada premergătoare predării acestor lecții, am efectuat cu elevii vizite la cooperativa agricolă de producție și la întreprinderea textilă, cu scopul de a aduna material faptic care să confirme veridicitatea aspectelor descrise în lecții și, totodată, să faciliteze enunțarea unor observații și concluzii necesare înțelegerii noțiunii de „muncă".

În predare-învățare, atît în ora de familiarizare a elevilor cu textul, cît și în ora următoare, discuțiile s-au purtat paralel, valorificînd experiența acumulată de elevi și îmbogățînd-o, în același timp, cu elementele noi descrise în text.

Astfel, în predarea lecției „Munca ne e dragă", după ce elevii au rezolvat sarcina de muncă independentă cu enunțul: „Citiți lecția în gînd și descoperiți rîndurile care descriu munca copiilor", **s-a comentat conținutul și s-au formulat următoarele idei: 1. Munca în livadă, în grădina de legume (oriunde s-ar desfășura) este frumoasă și atractivă; 2. Pentru ca munca să fie de calitate, este necesar să se respecte anumite reguli; 3. Cînd munca se desfășoară în colectiv, toți membrii acestuia au îndatorirea să muncească în mod egal și la fel de bine; 4. Munca bine făcută aduce satisfacții.**

În predarea lecției „Mîinile" am pus un accent deosebit în conversație pe semnificația titlului.

Împreună cu elevii am desprins ideea că textul lecției este un elogiu adus mîinilor care, prin muncă neobosită de-a lungul veacurilor, conduse de mintea ageră a oamenilor, au creat nemuritoare valori materiale și spirituale.

În memoria elevilor au reapărut zecile de femei — mame, din secția de țesătorie vizitată, cu privirile ațintite asupra suveicilor, cu mișcările rapide și sigure ale mîinilor.

Fragmentele 3 și 5 din lecție au oferit posibilitatea să realizeze portretul moral al fetiței. Elevii au descoperit trăsăturile de voință și caracter: hărnicia, sîrguința, inițiativa, conștiinciozitatea, perseverența și au înțeles că fetița din lecție era captivată de îndemînarea mamei, că dorea din tot sufletul să-i semene, străduindu-se să-i urmeze exemplul.

Cu ajutorul elevilor au fost formulate două adevăruri fundamentale: 1. Numai prin muncă și hărnicie se poate ajunge la îndeminare; 2. În orice meserie îndeminarea este condiționată de o temeinică pregătire teoretică. („Pentru ca mîinile să fie îndeminatice, trebuie să le ajute și mintea" — adevărul exprimat în textul lecției.)

Iată cum, valorificînd conținutul acestor lecții, elevii devin capabili să înțeleagă că pregătirea teoretică și pregătirea practică sînt două laturi care se condiționează reciproc.

Și lecția „Răsplata muncii" prin titlul sugestiv și prin ideile pe care le dezvoltă, îi clarifică pe elevi asupra noțiunii de finalitate în muncă. Titlul de Erou al muncii socialiste acordat lui Radu Lițan reprezintă încununarea eforturilor muncii creatoare, răsplata muncii împlinite.

Inv. CONSTANTIN FLORES
Liceul Pedagogic din Bacău

Eficiența unor schimburi de experiență

Din inițiativa Inspectoratului Școlar Județean Suceava, de mai mulți ani, în școlile comunei Udești, în mod special la nivelul ciclului primar — unde există șase unități cu activitate simultană, la două și patru clase, două unități cu clasele I—VIII și trei unități cu clasele I—X **— organizăm schimburi de experiență privind însușirea corectă a limbii române.**

Printr-o judicioasă planificare a tuturor activităților din cadrul schimburilor de experiență desfășurate pînă în prezent, putem afirma că ele sînt o eficientă formă de perfecționare pe plan local, întrucît contribuția învățătorilor cu o bogată activitate metodică este pentru colegii mai tineri, și nu numai pentru ei, un bun prilej de a-și însuși anumite strategii și tehnici de lucru specifice în ciclul primar.

Cele cinci schimburi de experiență organizate pînă în prezent — la care au participat responsabilii comisiilor metodice ale învățătorilor, directorii tuturor școlilor din comună, profesori de limba și literatura română, istorie, educatoare etc. — au evidențiat varietatea în alegerea lecțiilor deschise, vizînd aproape toate disciplinele, inclusiv activități de cerc, cu incercări și de tratare interdisciplinară, în funcție de particularitățile de vîrstă ale elevilor, de cunoștințele dobîndite de aceștia; densitatea și larga deschidere spre valorificarea deplină a conținutului științific și politico-educativ al activităților la clasă; antrenarea tuturor elevilor la procesul derulării lecțiilor, exprimarea scrisă și orală a elevilor corespunde, în general, cerințelor programei școlare. S-au explicat cuvintele necunoscute din lecțiile asistate, nu numai la limba română, și s-au folosit și în alte contexte; s-au utilizat planșe cu ortograme, lecturi, diapozitive, albume, desene etc. Există preocupare pentru îmbogățirea, activizarea și [illegible] vocabularului elevilor.

Menționez cîteva titluri de referate ce au fost dezbătute cu aceste prilejuri: „Modalități practice de însușire a gramaticii în clasele II—IV" ; „Locul și rolul elementelor de istorie locală în educarea patriotică a elevilor"; „Aspecte concrete și posibilități de optimizare a exprimării scrise și orale a elevilor în ciclul primar"; „Lectura suplimentară și importanța ei în îmbogățirea vocabularului elevilor". Pentru o cît mai justă evaluare a cunoștințelor dobîndite de către elevi, la toate clasele s-au dat teste care au constat din: scurte dictări cu diverse dificultăți de ortografie și de punctuație; explicarea unor cuvinte și expresii și alcătuirea unor scurte propoziții cu ele; analizarea unor cuvinte și propoziții pentru a se constata cum se acționează în vederea însușirii raționale a cunoștințelor, accentul care se pune pe sublinierea aspectului practic și formativ al însușirii limbii române; completarea unor spații cu cuvintele corespunzătoare; alcătuirea unor scurte compuneri, autodictări, în special din poezii patriotice învățate; răspunsuri la unele întrebări din manual sau ce cunosc elevii despre un anumit eveniment istoric.

Discuțiile pe marginea lecțiilor de [illegible]se, a rezultatelor testelor de verificare, a referatelor supuse dezbaterilor, analiza conținutului activităților de cerc, a obiectelor din microexpoziții, a caietelor de teme, precum și a programelor artistice prezentate au contribuit la realizarea unei pregătiri corespunzătoare a elevilor pentru gimnaziu.

Prof. SIMION EMIL
director coordonator al școlilor din comuna Udești, județul Suceava

Procedee și metode la clasa I

Munca învățătorului cu clasa I nu este ușoară. Sînt multe sarcini de rezolvat, dar cu răbdare, înțelegere și pricepere, îi învățăm pe elevi să citească, să scrie și să socotească corect. Menționez cîteva dintre procedeele și mijloacele eficiente folosite în cadrul lecțiilor de citire la clasa I: **1. Repetarea literelor învățate.** În clasă afișez jetoane cu literele în ordinea învățării lor. Înainte de a începe lecția de citire, cer mai multor elevi să

CUNOAȘTEREA MARILOR VIRTUȚI ALE POPORULUI

În cadrul activităților organizate cu copiii preșcolari, am insistat pentru cunoașterea de către aceștia a unor trăsături morale care au dat strălucire poporului nostru : **hărnicia, înțelepciunea, cinstea, omenia, dragostea de patrie, vitejia** și altele. În acest scop am prezentat copiilor povestiri istorice de Dumitru Almaș.

Pentru a asigura eficiența activităților, am povestit, iar alteori am folosit ca procedeu lectura educatoarei pentru a prezenta evenimentele și întîmplările atît de îndepărtate în timp și spațiu. Am ținut seama de faptul că preșcolarii, la această vîrstă, nu au noțiunea clară de număr, de aceea, nu am precizat anii în care au avut loc evenimentele, dar am folosit generalizările utilizate de scriitorul Dumitru Almaș : **„sînt mii și mii de ani de atunci" sau „atunci cînd oamenii trăiau altfel decît trăim noi azi"**, considerînd că acestea sînt elemente ale reprezentărilor de timp în istorie.

Știm că, în aceste povestiri istorice sînt amintite numele unor conducători ai poporului nostru ; am pus un accent deosebit pe reținerea faptelor săvîrșite de ei, pentru a le da copiilor posibilitatea să aprecieze trăsăturile morale-patriotice ale acestora, să-și arate atitudinea față de eroii prezentați și să le trezesc dorința de a fi și ei la fel ca acești eroi.

Prin intermediul povestirilor istorice, am căutat să dau copiilor posibilitatea să cunoască denumirea vechilor locuitori ai acestui pămînt, portul dacilor, principalele ocupații și meșteșuguri practicate, uneltele și armele utilizate, precum și modul de viață, obiceiurile, luptele pe care le-a purtat poporul nostru pentru libertate și independență.

Am remarcat faptul că preșcolarilor **le plac mult povestirile istorice, le ascultă cu atenție și interes, dovedesc receptivitate cînd li se fac cunoscute fapte istorice din care se desprind vitejia, înțelepciunea, omenia și profunda dragoste de țară, de dreptate, a eroilor poporului nostru.**

Am prezentat copiilor povestirea **„Străbunul străbunilor Burebista"**, însoțită de comentarii asupra conținutului povestirii. Din discuțiile purtate a reieșit faptul că preșcolarii au reținut că Burebista e străbunul străbunilor noștri, că el i-a unit pe daci, a făcut Dacia, țara lor, liberă, că a luptat împotriva celor care pîrjoleau pămîntul dacilor.

Din povestirea **„Decebal, eroul dacilor"**, copiii au dovedit în discuția purtată și la comentarea tablourilor, că i-a impresionat puternic caracterizarea fizică și morală făcută lui Decebal, că au reținut portul și au descris sabia pe care o purta, precum și faptele de vitejie.

Cînd am susținut activitatea de povestire **„Moș Ion Roată și Unirea"**, am prezentat-o în așa fel încît am reușit să scot în relief **înțelepciunea omului din popor care ne-a lăsat neprețuitele valori ale folclorului nostru.** Concomitent cu expunerea povestirii, am derulat în fața copiilor imaginile la diascol. De asemenea, spre a le trezi copiilor sentimentul de dragoste față de patrie și față de eroii săi, cu prilejul zilei de 16 Februarie, le-am expus povestirea **„Vasile Roaită".** Am zugrăvit portretul acestui erou, scoțînd în evidență atitudinea lui dîrză și curajul muncitorilor greviști.

Povestirea **„Stejarul din Borș[illegible]ști"**, de Eusebiu Camilar, a avut o puternică influență educativă, mai ales că expunerea a fost însoțită de diafilm. Copiii au avut posibilitatea să analizeze situațiile redate, să trăiască anumite stări sufletești pe care și le-au manifestat în cadrul discuției purtate cu ei pe marginea celor văzute și auzite. Ei și-au manifestat fie bucuria, tristețea, sau ura față de personajele prezentate.

În jocurile-dramatizări organizate cu copiii (după ce în prealabil și-au însușit conținutul povestirilor) le-am dat posibilitatea să reproducă episoadele principale din povestirile dramatizate, să înfățișeze pe eroii povestirilor care i-au impresionat, jocul-dramatizare îndeplinind și o funcție de trăire afectivă, de interiorizare a reprezentărilor morale.

Educ. IAIA MEMNUNE
directoarea Grădiniței Nr. 1 din Tulcea

meească și să citească o anumită lite- Repetînd în fiecare oră literele, ele- obișnuiesc cu pronunțarea corectă a estora. **2. Repetarea silabelor des folo-**e. După ce au învățat cîteva litere tru sau cinci), apreciez că este bine prezint elevilor silabe ca: „ma", „na", m", „au" etc. pe care aceștia să le ci-ască. Această repetare se poate face aintea învățării unor noi litere sau după s-a citit lecția nouă. Din aceste sila- se pot forma și cuvinte. **3. Citirea or cuvinte scrise cu litere de tipar.** Pe de caiet, sau pe coli de desen scriu vinte cu litere de tipar: „am", „an", na", „Ana" etc., pe care le expun i-patrú secunde prin ridicarea deasu-a nivelului băncii, iar elevii le citesc. petind în fiecare oră aceleași cuvinte, evii se obișnuiesc cu imaginea lor și le esc cu ușurință în orice text în care le ilnesc. **4. Citirea unor propoziții scrise tablă.** Mulți elevi memorează silabele, vintele și propozițiile din abecedar, r cînd îi solicit să le citească, le repro-c din memorie. Pentru a înlătura easta folosesc, pe lîngă procedeele in-eate de metodică, citirea de pe tablă unui text scris cu litere de tipar sau litere de mînă. Scriu la începutul ci-ii silabe, apoi cuvinte sau propoziții ferite de cele din manual, pe care ele-i le citesc.

Inv. GHEORGHE GIURGIUCA
Școala din Petnic,
județul Caraș-Severin

Prin jocuri didactice

În vederea pregătirii elevilor pentru rbirea contextuală și pentru consolida-a structurilor mintale imagine-cuvînt, agine-ideație, mi-am propus să folo-sc jocul **„Recunoaște și spune mai de-rte".** Într-un plic mare sau, pentru a fi ai atractiv, în interiorul unei „oglinzi" carton frumos ornamentată, voi introce ilustrații reprezentînd aspecte din citire existente în manual. va circula prin clasă din mînă în timp ce elevii vor recita ver-rile: „Oglindă oglinjoară fermecată / să-mi spui pe dată / Ce ascunzi în tele tău / Că vreau să știu și eu". vul care se află cu oglinda în mo-ntul cînd s-a terminat recitarea o des-ide și îa o ilustrație. O prezintă clasei povestește tot ce știe despre ea. Se ne ilustrația separat și se dă oglinda i departe la ceilalți elevi.

După cunoașterea caracteristicilor celor tru anotimpuri, voi folosi și jocul **lege propoziții pentru anotimpul res-tiv".** Pentru acest joc voi împărți o nșă mare în patru părți. În fiecare rte voi scrie numele anotimpurilor; voi elevilor cartonașe cu propoziții cu-nzînd o anumită acțiune și unele în-rații despre un anotimp ca de exemplu: A înghețat riul; 2. Copiii se răcoresc apa riului. 3. Au înflorit pomii. 4. Se eg gutuile, nucile etc. Elevii vor alege poziția și o vor fixa la locul potrivit. La **de scriere,** după ce voi preda lec-„Primăvara", **voi folosi combinarea abelor în cuvinte, formarea de propo-ii cu cuvinte alcătuite și aranjarea estora într-o ordine cu sens.** Voi da e exemplu silabele: soa, se, re, nin, se, ra, pri, mă, va etc., alese pentru a construi cuvinte cu o legătură între ele. Voi scrie cu-tele pe tablă și le voi solicita elevilor formeze propoziții cu fiecare : soare... rele strălucește (3); senin... Cerul e in (2); nins... Nu a nins de mult (4); erse.... Riurile au început să se rever-(4). La fel voi proceda și cu celelalte vinte. Elevii vor descoperi că este vor-despre anotimpul primăvara și vor nja propozițiile în ordine. Asemenea ocedeu îl voi repeta la fiecare lecție spre anotimpuri.

Cuvîntul merge la locul lui" este un de atenție și de consolidare a scrierii citirii. După ce și-au însușit textul lec-i. voi scrie pe cartonașe acest text și atru fiecare cuvînt și semn ortografic confecționa cîte un cartonaș. Aceste rtonașe le voi da elevilor și le voi cere refacă textul, ieșind pe rînd, în ordi-indicată de text (întîi cel cu carto-șul pe care este scris titlul și după ea ceilalți). De fapt, acest joc este un de autodictare, care antrenează un măr mare de elevi.

Corelația imagine-text": voi transpu-o poveste cunoscută în imagini sec-nțiale succesive și pentru fiecare ima-e voi scrie textul corespunzător pe nzi de hîrtie, împărțite elevilor. Pe un laj, voi așeza prima imagine (exemplu moș și o babă). Elevul care are textul fost odată un moș și o babă" se va za în dreptul imaginii. Elevii vor citi cesiv textul, reeditînd povestea.

În scopul dezvoltării imaginației, a ativității gîndirii, al activizării vocabu-ului, pentru lecția „Vara" voi folosi **ul „Alege și fixează ilustrația potrivi-**. Pe un panou — sau chiar pe tablă voi aplica figuri ilustrative. De exem-: „E începutul verii. Soarele s-a ridi-pe cer (voi aplica imaginea soarelui). iva nori se iveau pe albastrul ceru-(voi pune norii). Copiii au plecat în liure după mure (voi fixa cîțiva copaci, ii și tufe de mure). Deodată a apărut pui de căprioară (voi aplica imagi-). Stimulați prin întrebări, elevii vor tinua povestirea, aplicînd figuri ilu-ative pe care le vor alege singuri.

Inv. ALEXANDRINA STANIMIR
coala Nr. 9 din Drobeta-Turnu Severin

Grupaj realizat de
VIOLETA APOSTOL

GIMNAZIUL ȘI LICEUL

ORTOGRAFIE ȘI SEMANTICĂ

Fiecare oră de limbă și literatură română — o lecție de înalt patriotism. Așa poate fi caracterizat sintetic efortul marii majorități a profesorilor de această specialitate din școlile noastre. La lecție, la cenaclul literar, la serbările școlare, la bibliotecă sau oriunde o cer împrejurările, prezența profesorului de limbă și literatură română este una activă. Și nici nu poate fi altfel, cînd el este „catalizatorul" acelui front comun al întregului colectiv didactic, răspunzător pentru felul în care generațiile de tineri își însușesc normele limbii literare, cunosc tradiția literaturii române, a tot ce au creat mai bun și mai frumos înaintașii.

Din numeroasele scrisori pe această temă, sosite pe adresa redacției — dintre care am selectat cîteva pentru grupajul nostru — răzbate efortul profesorului de a așeza la baza formației elevului perfecta cunoaștere a limbii române, premisă necesară însușirii celorlalte discipline de învățămînt.

Prin metodele și mijloacele utilizate la clasă în scopul învățării corecte a limbii române, a acurateții și varietății exprimării și scrierii elevilor, colaboratorii noștri au pus un accent deosebit pe caracterul practic aplicativ al cunoștințelor, pe învățarea limbii, nu ca scop în sine, ci ca suport lingvistic al unui bogat conținut de idei.

SĂ RESPECTĂM NORMELE ACTUALE

După cum se știe, în anul 1982 a apărut **„Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române"** — conceput ca un instrument indispensabil în acțiunea patriotică de cultivare a limbii, de cunoaștere și aprofundare a ortografiei oficiale și a normelor consacrate în ortoepie și morfologie. Considerăm că în timpul care s-a scurs de la publicarea acestei lucrări fundamentale de lingvistică nu s-au depus eforturi susținute din partea factorilor de cultură și educaționali, pentru ca toți cei interesați de studierea și cultivarea limbii române — și cu deosebire elevii — să cunoască și să aplice noile norme ortografice. Presa locală (și uneori și cea centrală) ne „oferă" posibilitatea de a înregistra abateri de la normele ortografiei oficiale.

Fenomenul „dizortografiei" poate fi diminuat prin acțiunea conjugată a tuturor factorilor de cultură : școala, editurile, presa, radioul, televiziunea.

Indiscutabil, perioada cea mai fructuoasă în care se formează capacitatea de comunicare prin viu grai sau prin scris este aceea a școlarității. De aceea, învățătorii și profesorii de limba română sînt primii chemați să formeze la elevi capacitățile de a utiliza corect limba română, oral și scris, în raport cu diversele împrejurări ale vieții. Programele școlare acordă atenție sporită însușirii și aplicării normelor de vorbire și scriere corectă a limbii române, folosirii corecte a vocabularului limbii literare, precum și a celui specific meseriei, profesiei pentru care se pregătește elevul.

Sugerez cîteva exerciții pentru însușirea normelor limbii literare, pentru formarea deprinderilor de scriere corectă la elevi.

1. Scrierea cu litere mari și cu litere mici în formații cu mai mulți termeni.

a) Dați cinci exemple, în propoziții, care să cuprindă denumiri ale unor instituții și întreprinderi necentrale.

b) Formulați cinci propoziții care să cuprindă denumirile unor organe și organizații de stat și politice necentrale.

c) Unde e greșeala ? Corectați-o și motivați scrierea : Liceul pedagogic din Craiova, Fabrica de confecții „I.C. Frimu", Institutul de lingvistică București, Școala nr. 32, Grădinița de Copii cu orar normal nr. 2, Casa de cultură a tineretului din Craiova, Inspectoratul școlar județean Dolj, Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu" — serviciul Contabilitate, Spitalul clinic nr. 1, Secția Urologie, Clubul sportiv școlar „Olimpia" — secția Handbal.

d) Cum se scrie corect ?

Balta Brăilei sau balta Brăilei? poiana Țapului sau Poiana Țapului? (localitate), cheile Bicazului sau Cheile Bicazului? Calea Victoriei sau calea Victoriei ? Parcul Poporului sau parcul Poporului? Piața Unirii sau piața Unirii ? Porțile de Fier sau porțile de Fier ? vîrful cu Dor sau Vîrful cu Dor ?

— Strada Brâncuși sau strada Brâncuși ? Strada 1907 sau strada 1907 ? Bulevardul „Tudor Vladimirescu" sau bulevardul „Tudor Vladimirescu"?

— Olănești-sat sau Olănești-Sat ? Govora-băi sau Govora-Băi ? Borșa-Cătun sau Borșa-cătun ?

— Dealul-Floreni sau dealul-Floreni ? Poiana-Brașov sau poiana-Brașov? Eforie-sud sau Eforie-Sud ? Motivați scrierea !

e) Corectați greșelile strecurate în scrierea denumirilor sărbătorilor calendaristice, naționale și internaționale și arătați în ce constă greșeala descoperită :

— Anul nou, Întîi mai, Ziua internațională a femeii, Ziua victoriei, 1 iunie.

f) Formulați cinci propoziții care să cuprindă nume ale ordinelor și medaliilor de stat.

g) Alegeți și subliniați scrierea corectă: Domnia sa — domnia sa, Excelența sa — excelența sa. Viața Românească — Viața românească (revista); Rapsodia română — Rapsodia Română (G. Enescu), Județ al sărmanilor — Județ al Sărmanilor (Sadoveanu), Regulamentul Organic — Regulamentul organic.

2. Exerciții pentru însușirea variatelor întrebuințări ale cratimei.

a. Alegeți și motivați scrierea corectă :

Bistrița-Năsăud — Bistrița Năsăud; Govora-Băi — Govora Băi, Eforie-Nord — Eforie Nord; Piatra-Neamț — Piatra Neamț; — viță-de-vie — viță de vie; — de sine stătătoare — de-sine-stătătoare.

3. Exerciții pentru scrierea corectă a omofonelor :

a) subliniați forma corectă :

de altfel — dealtfel, o dată cu — odată cu, o dată ce — odată ce, deasemenea — de asemenea, întradevăr — într-adevăr.

b) indicați și motivați forma corectă : — Vrea numai — nu mai — ciocolată Plouă într-una — întruna — Nu se bizuie de loc — deloc — pe ajutorul colegilor — N-a venit nici o dată — niciodată — cu trenul — Pune florile deoparte — de o parte — cu grijă.

4. Exerciții pentru însușirea regulilor de despărțire a cuvintelor în silabe.

a) Despărțiți în silabe cuvintele : acru, cablu, turlă, sculptat, somptuos, prezumție, punctual, funcție, sandvici, arctic, jertfă, astmatic, monstruos.

b) Identificați, corectați și motivați greșelile :

trif-tong, ast-fel, drep-tun-ghiu-lar, sub-li-ni-at, ig-no-rat, di-a-gnos-tic, in-au-gu-ra, an-ti-nevr-al-gic, UNES-CO, IR-TA, o-mis, într-în-sa, din-/tr-un.

Alte exerciții pot viza : — folosirea punctului ca semn ortografic (în abrevieri); — variantele literare libere, variantele flexionare (după radical, după sufix); — scrierea formelor de genitiv-dativ articulat al substantivelor feminine fără plural etc.

Indispensabile — în pregătirea, proiectarea și desfășurarea lecțiilor de formare a deprinderilor de scriere corectă la elevi — sînt lucrările recent apărute : **Cultivarea limbii române în liceu** (1983) și **Ortografia actuală a limbii române** de George Beldescu (1984).

Prof. GHERGHINA DUMITRU
Liceul Pedagogic din Craiova

EVALUAREA NIVELULUI ELEVILOR

A cultiva limba română înseamnă a-i cunoaște bine normele, a o respecta și a o păstra nealterată pentru generațiile viitoare. În această direcție, un rol hotărîtor îl are școala, iar profesorii de limba și literatura română sînt căutătorii permanenți ai procedeelor și modalităților de a-i face pe elevi să stăpînească bine normele limbii literare actuale.

Este necesar să cunoaștem vîrsta ortografică a colectivelor de elevi pentru ca, pornind de la condițiile concrete, specifice fiecărei clase, să stabilim direcțiile de acțiune în viitor. Astfel, în primele săptămîni ale fiecărui an școlar, facem o testare complexă elevilor care vin în clasa a V-a. La începutul anului școlar în curs, am dat elevilor lucrări de verificare a cunoștințelor din clasele primare. Ele au cuprins, de exemplu :

1. Dictarea unui fragment din lectura „Șoseaua Nordului", de Eugen Barbu. Pasajul selectat pentru dictare a conținut multe aspecte de ortografie și punctuație : folosirea ghilimelelor, a liniei de dialog, a virgulei, a cratimei, scrierea substantivelor proprii.

2. Autodictarea primei strofe a poeziei „Închinare", de Otilia Cazimir.

3. Compunere liberă cu unul din titlurile : „O zi din vacanța mare", „În tabără", O sărbătoare în familie", „În vizită la prietenul meu", „Cartea minunată" etc.

4. Expunere după povestirea profesorului.

Într-o altă oră le-am dat elevilor probe de verificare a cunoștințelor de gramatică dobîndite în ciclul primar. Scrise pe foi detașabile și difuzate elevilor spre rezolvare, aceste probe au cuprins : două exerciții pentru testarea capacității de percepere a limbajului, două exerciții pentru verificarea cunoștințelor morfologice fundamentale și o analiză sintactico-morfologică.

Tot în primele două-trei săptămîni ale anului școlar, am urmărit lectura elevilor din clasa a V-a. Rezultatele la cele două probe scrise și la proba orală au fost cumulate și interpretate, fiecărui elev întocmindu-i-se o fișă individuală care oglindește nivelul cunoștințelor acumulate în orele de citire și de gramatică, în ciclul primar.

Pe baza fișelor individuale, am realizat o caracterizare a întregului colectiv, am stabilit greșelile tipice în vederea elaborării strategiei didactice viitoare și am luat următoarele măsuri : Pentru întreaga clasă, pregătirea suplimentară a elevilor care prezintă dizortografie ; în primele cinci minute ale fiecărei ore de gramatică, am prevăzut momentul ortografic. Acesta constă fie într-o scurtă dictare urmată de discutarea ortogramelor, fie într-un joc didactic „Ortograme ilustrate". Lecțiile de lecturi literare vor începe cu un exercițiu de creație, care se apropie de natura jocului didactic ; lucrul permanent cu carnetele de ortografie, ortoepie și punctuație.

Prof. GEORGETA ARSENESCU
Școala Nr. 1 din Pipirig, județul Neamț

ÎNSUȘIREA CONȚINUTULUI SEMANTIC AL CUVINTELOR NOI

Este cunoscut faptul că explicarea cuvintelor noi, necunoscute din bucățile de lectură implică un efort susținut în a-i face pe elevi, mai ales pe cei mici, să realizeze legătura exactă dintre cuvîntul nou și obiectul în sine, în formarea imaginii corecte asupra noțiunilor explicate și utilizarea acestora în situații standard. De aceea nu vom cere elevilor să explice cuvintele ca la dicționar, nici să le rupă de context în explicare, ci, dimpotrivă, să le integreze în cît mai multe contexte, determinîndu-i să formeze cu aceste cuvinte exerciții lexicale cît mai variate. Cu cît elevul cunoaște mai multe structuri lexicale, cu atît se va putea exprima mai liber și mai ușor. Este bine să pornim în dezvăluirea conținutului semantic al cuvintelor noi de la experiența de viață a acestora.

Cuvintele concrete pot avea ca suport în explicare materialul didactic natural sau confecționat.

În explicarea cuvintelor abstracte și semiabstracte, unde materialul didactic nu mai are aceeași eficiență, contextul și „transplantul" de context vor constitui sprijinul inițial. Nu trebuie să se înțeleagă însă că explicațiile vor fi unilaterale, ci, dimpotrivă, pluralitatea constă tocmai în capacitatea elevilor de a putea opera cu structuri lexicale și nu cu cuvinte separate („cu ochii împăienjeniți" — Nicușor, de I. Al. Brătescu-Voinești — acoperiți parcă cu o pînză de păianjen, sau „păienjeniș de schele uriașe" — Țara mea, de Demostene Botez — îngrămădire de schele ; desiș. Se pornește de la cuvîntul de bază — păianjen. Ce țese păianjenul ? Cum e firul din pînză de păianjen ? Cum este pînza de păianjen?). Important este să pornim în explicații de la imagini veridice și nu de la noi cuvinte, care atrag după sine noi sensuri semantice, (știut fiind că sinonimele nu pot satisface pe deplin conținutul semantic al unor cuvinte, nefiind întotdeauna sinonime perfecte). Sînt cazuri cînd se poate apela la structura de bază a cuvintelor, pentru a dezvălui elevilor familii întregi de cuvinte, completîndu-le astfel sfera semantică și lexicală.

La fel vom proceda și în cazul cuvintelor pur abstracte ; explicațiile vor fi în funcție de particularitățile de vîrstă și individuale ale copiilor.

Întotdeauna se pornește în explicare de la sensurile semantice obișnuite, propriu-zise, evitîndu-le pe cele peiorative, figurate. La acestea se recurge numai atunci cînd elevii pot circumscrie cuvîntului nou mai multe structuri lexicale, lucru care-i va ajuta mai tîrziu în înțelegerea sensurilor poetice, metaforice.

O atenție deosebită vom acorda-o expresiilor frazeologice și locuțiunilor. Vom ține seama de faptul că aceste expresii și locuțiuni nu pot fi golite de conținut, pentru că astfel se pierde din scopul și frumusețea textului.

Prof. TEODOR COMANESCU-SĂRĂCUȚ
Căminul Școală Nr. 6, Ghidigeni,
județul Galați

Caiet de ortografie

Pentru a favoriza însușirea practică a ortografiei și a forma deprinderi ortografice temeinice, am întocmit la clasele a V-a și a VI-a „caiete ortografice".

Astfel, fiecărui elev i-am rezervat, în acest caiet, cîteva pagini în care am consemnat greșelile de ortografie întîlnite cu ocazia corectării caietelor de notițe și a lucrărilor scrise. Alături de greșeala de ortografie, am lăsat un spațiu unde am trecut texte pentru dictare care cuprind problemele de ortografie însușite greșit de elev.

Cînd o greșeală de ortografie este prezentă la mai mulți elevi, dau acestora dictări care să conțină acest aspect de ortografie.

Dacă elevul nu și-a însușit norma ortografică respectivă, revin cu noi texte care să o conțină. La sfîrșitul trimestrului, dau o „dictare sinteză", care cuprinde texte în care sînt incluse principalele aspecte de ortografie neînsușite corect de elevi. Ele sînt însoțite și de explicația gramaticală a faptului de ortografie în discuție. Indic, de asemenea, și cunoștințele gramaticale necesar a fi revăzute.

Textele propuse pentru dictare sînt diferențiate, ca grad de accesibilitate. Este adevărat, că aceasta presupune corectarea periodică a caietelor elevilor, semnalarea greșelilor de ortografie și alegerea unor texte pentru remedierea greșelilor. Prin aceste exerciții, elevii își vor forma deprinderi ortografice și vom asigura gramaticii un caracter practic-aplicativ.

Prof. RADU ZĂGREANU
Școala din comuna Parva,
județul Bistrița-Năsăud

Grupaj realizat de
CORNELIA GIRMACEA

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

PERFECȚIONAREA PROFESORILOR DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

În cadrul unei convorbiri cu academicianul, prof. univ. dr. Ion Coteanu, director al Institutului de Lingvistică al Universității din București, am abordat unele aspecte ale perfecționării profesorilor de limba și literatura română — care aparțin Universității din București — ale pregătirii acestora pentru cursurile de reciclare și pentru examenele de definitivare în învățămînt și obținerea gradelor didactice, acordînd o atenție deosebită studiului individual. Am intenționat să realizăm o orientare tematică și bibliografică pentru fiecare dintre capitolele prevăzute în programa de perfecționare.

Red. Vă rugăm, tovarășe profesor Ion Coteanu, să vă referiți la capitolul privind „Formarea cuvintelor — componentă a dezvoltării posibilităților de comunicare".

Acad. Ion Coteanu : Într-o primă parte a acestui capitol, cred că e bine să se studieze unele elemente fundamentale ale limbii, studiul putînd fi organizat în felul următor :

1. Conceptul de bază : a) Cuvînt, morfem (lexical, gramatical) ; rădăcină, radical, temă, prefix, desinență ; b) Derivare compunere, trecere de la o parte de vorbire la alta ; c) Cuvînt simplu, derivat, compus, locuțiuni.

2. Recunoașterea și punerea în aplicare a elementelor și procedeelor de formare a cuvintelor : a) Tipare derivative, raporturi formale și de conținut ; b) Familia de cuvinte, raportul dintre formațiile interne și împrumut.

3. Formarea cuvintelor în limba actuală : a) Procedee și afixe productive ; b) Preferințe pentru anumite procedee și afixe în literatura populară și în terminologia tehnico-științifică ; c) Tendințe în limba actuală și greșeli curente.

Și, aș recomanda următoarea bibliografie în care sînt și unele lucrări ale mele : **Coteanu, I.,** Stilistica funcțională a limbii române, București, Editura Academiei R.S. România, 1973 ; **Coteanu, I.,** Gramatica de bază a limbii române. București, Editura „Albatros", 1982. p. 356—411 ; **Coteanu, I., Bidu-Vrănceanu Angela,** Limba română contemporană. II, București, 1975, p. 136—218 ; **Ciobanu, Fulvia ; Asan, Finuța,** Formarea cuvintelor în limba română, I. Compunerea (red. resp. Al. Graur, Mioara Avram), București, 1970, p. V—XVI, 7—27 ; **(Colectiv),** Formarea cuvintelor în limba română, vol. II. Prefixele, Institutul de Lingvistică, București, 1978.

Într-o a doua parte, ar fi necesară cunoașterea situației actuale și a aspectelor actuale ale vocabularului, ale cuvintelor din limba noastră, propunînd următoarea tematică :

1. Cuvinte uzuale și cuvinte-termen : a) Caracteristici (semantice) ale cuvintelor-termen ; b) Utilitatea terminologiilor

2. Locul terminologiei tehnico-științifice în structura vocabularului : a) Terminologia tehnico-științifică în raport cu structura stilistico-funcțională a limbii ; b) Pătrunderea termenilor în vocabularul uzual și a cuvintelor uzuale în diverse terminologii ; „degradarea" semantică a termenilor pătrunși în vocabularul uzual și „redefinirea" cuvintelor uzuale adoptate de terminologii ; c) Raportul dintre cuvintele-termen și „vocabularul de bază".

3. Aspecte evolutive : a) Cuvinte-termen și împrumuturi ; b) Cuvinte-termen și definiții stipulative ; c) Probleme ale adaptării împrumuturilor.

Ca bibliografie, pot fi studiate lucrările **Coteanu, I.,** Stilistica funcțională a limbii române, Stil., stilistică, limbaj, București, (EARSR), 1973, p. 48—53 ; **Coteanu, I., și Bidu-Vrănceanu, A,** Limba română contemporană, vol. II. București (EDP) 1975, p. 97—106 ; **Diaconescu, Paula,** Elemente de istorie a limbii române literare-moderne, Partea I. Probleme de normare a limbii române literare moderne (1830—1880), București (TUB), 1974, p 98—111 ; **Ursu, N.A.,** Formarea terminologiei științifice românești, București, 1962.

De asemenea, se vor consulta, pentru exemple, lucrările : **Dimitrescu, Florica,** Dicționar de cuvinte recente, București, Editura Albatros, 1982 ; **Marcu, Florin și Maneca, Constant.,** Dicționar de neologisme. București, ediția a II-a, 1978 ; **Seche, Luiza, și Seche, Mircea,** Dicționarul de sinonime al limbii române, București, EARSR, 1982.

Într-o ultimă secțiune, dedicată limbii vorbite și limbii scrise, se vor studia :

1. Deosebiri psiholingvistice dintre actul vorbirii și actul scrierii : a) contextele situaționale ; b) înlănțuirea enunțurilor în diferite contexte situaționale ; c) „gramaticale" (sau nivelele gramaticale) implicate în enunțurile situaționale.

2. Limba vorbită ca formă de realizare a graiului local. Caracteristicile graiurilor locale dacoromânești. Limba vorbită ca formă de realizare a uzului literar cult. a) Raporturile dintre cele două manifestări ale limbii vorbite ; b) Tehnica didactică a învățării uzului literar.

3. Limba scrisă. Regulile de selectare a formelor din limba vorbită ca realizare a graiului local și a celor din uzul literar cult. Limbajele (stiluri) funcționale.

4. Funcția literar-artistică a limbii și realizările ei principale în arta literară : a) Limbajul poeziei ; b) Limbajul prozei artistice ; c) Arta dramatică și modalitățile de utilizare a limbii vorbite — ca formă de realizare a diverselor variante culte și populare.

Pentru aceste teme recomandăm lucrările elaborate de **Tatiana Slama-Cazacu :** Introducere în psiholingvistică, București, Editura Științifică, 1968, din cap. II, p. 44—69 ; din cap. III — p. 70—105 și Lecturi de psiholingvistică, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980, p. 229—231 (componente nonverbale în secvența mesajului) ; p. 292—295 **(S. Moscovici, M. Plon,** Situațiile de convorbire. Observații teoretice și experimentale, p. 303—308).

Red. : Am reținut din convorbiri anterioare că se acordă — în cadrul perfecționării profesorilor de specialitate — o atenție deosebită și studiului literaturii române. Vă rugăm să vă referiți la temele ce urmează să fie studiate, propunîndu-vă, pentru început, să menționați particularitățile romantismului românesc.

Acad. Ion Coteanu : Romantismul românesc nu s-a născut prin opoziție cu clasicismul, ci prin selectarea și asimilarea temelor romantismului european anglo-franco-german, prin recurs la istorie și folclor.

Se vor studia : Valorificarea fondului folcloric în balada **Sburătorul** de I. Heliade Rădulescu. Amestec de romantism și clasicism, liric, epic și dramatic. Analiza tabloului cimpenesc al imaginării (versurile 53—80) luate ca model de poeții următori.

Valorificarea istoriei naționale în **Umbra lui Mircea. La Cozia.** Tema nopții (Young). Apariția fantomei (Ossian). Condamnarea despotismului și a războaielor. Alexandrescu — poet progresist, pacifist (versurile 37—56).

Istorie și legendă în **Dan, căpitan de plai** de V. Alecsandri. Exaltarea vechilor virtuți ale căpitanilor lui Ștefan cel Mare. Tema jertfei supreme. Stilul hiperbolic hugolian (versurile VI, 1—77).

Istorie, legendă, folclor în drama **Răzvan și Vidra** de Hasdeu. Aducerea haiducilor în scenă ca în **Hernani** de V. Hugo. Amestec de comic și tragic. Insușire a dramei romantice. Tema emancipării naționale și sociale (Cîntul I, 15—88).

Titan și geniu în poemele eminesciene **Împărat și proletar** și **Luceafărul.** Glosse la discursul proletarului (versurile 11—115) și la discursul demiurgului (versurile 297—340).

Sinteza a spiritului de revoltă și aventura byroniană și mussetiană în **Noaptea de decembrie** a lui Al. Macedonski (versurile 297—240).

Se recomandă să se studieze creația literară a scriitorilor : I. Heliade Rădulescu ; Gr. Alexandrescu ; V. Alecsandri ; B. P. Hasdeu ; M. Eminescu și Al. Macedonski.

Red. : La cursurile de perfecționare din anul școlar precedent am reținut spațiul larg acordat „Luceafărului" — această capodoperă a creației eminesciene — mai ales pentru semnificațiile filozofice și valorile sale artistice.

Acad. Ion Coteanu : Fiind vorba de o capodoperă studiată temeinic în facultate, voi face doar cîteva recomandări. Astfel, se vor studia : 1. Surse folclorice și mitologice ale poemului ; 2. „Luceafărul" — poem filozofic ; 3. „Luceafărul" — sinteză a poeziei eminesciene ; 4. Structura poemului. Aspecte stilistice.

Pentru studiul individual recomandăm celor care pot frecventa bibliotecile centrale unele lucrări care dețin un valoros aport critic. Pentru aceasta vor aminti : **Eminescu, M.,** Opere, I. II. ediția Perpessicius ; **Călinescu, G.,** Opera lui M. Eminescu. II, 1970 ; precum și **Popovici, D.,** Poezia lui Eminescu. Editura Tineretului, 1969 ; **Munteanu, G.,** Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici, Editura Didactică și Pedagogică, București 1980.

Red. : Asistînd la unele cursuri și examene ale cadrelor didactice, am înregistrat dorința acestora de a primi o îndrumare mai detaliată în privința evoluției criticii românești de la Maiorescu la G. Călinescu și a metodicii analizei sistemelor.

Acad. Ion Coteanu : Ceea ce voi și face, propunînd pentru studiu : 1. Principiile esteticii maioresciene : **Frumosul** înțeles ca manifestare a ideilor în formă sensibilă (Herbart, Hegel). Teoria înălțării impersonale prin artă (catarsisul aristotelic). Disjuncția estetic-etic-practic. Coincidența fond-formă. Postularea specificului național. Articole : **O cercetare critică asupra poeziei române la 1867, Direcția nouă în poezia și proza română, Comediile d-lui Caragiale.**

2. Principiile criticii lui C. Dobrogeanu-Gherea. Raportul mediu-scriitor și scriitor-public. Gherea — critic psiholog și sociolog (Taine — Brunetiere). Articole : **Asupra esteticei metafizice și științifice, Idealurile sociale și arta, Materialismul economic și literatura, D. Panu asupra criticii și literaturii.**

3. Poate fi considerat impresionismul, așa cum îl înțelege E. Lovinescu, o metodă în critică ? Admițînd „mutația valorilor estetice", mai este posibilă istoria literară și cum ? Articole : **Impresionismul ca metodă critică,** în **Scrieri. I,** București, 1969, p. 473—474 și **Istoria literaturii române contemporane, VI. Mutatia valorilor estetice, cap.** XXVII—XXVIII.

4. Relația critică-istorie literară la G. Călinescu. **Istoria literară ca știință ineafabilă și sinteză epică.** Vezi **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, Prefață,** și **Principii de estetică,** ediția a II-a, Craiova, 1974, p. 153—188.

Pentru aprofundarea temelor la care m-am referit sînt de studiat, mai ales, lucrările : **Piru, Al.,** Istoria literaturii române de la început pînă azi, București, 1981, p. 121—126 ; 193—196 ; 227—231 ; 319—323 ; 466—475 ; **Crohmălniceanu, Ov. S.,** Literatura română între cele două războaie, III, București, 1975, p. 137—146 ; 308—313.

Red. : În legătură cu literatura română interbelică, vă rugăm să menționați principalele tipuri de roman în funcție de atitudinea autorului față de personajele sale, teoria și practica în acest sens, precum și unele îndrumări metodice.

Acad. Ion Coteanu : Se disting trei tipuri de romane după strategia romancierului față de personajele sale, analoagă cu presiunea exercitată asupra individului de normele colectivității sociale.

1. **Romanul auctorial** (omnipotent și omniscient), epic (evenimențial), preferind psihologiei acțiunea și unde morala grupului triumfă asupra moralei individuale (altfel spus, morala individului și a colectivității coincid). Personajul este un caracter, o unitate relativ constantă, fără a ține seama de acțiunea care îl confirmă sau infirmă, fără a-l modifica esențial. Aici **el** este **eu.** Exemple : **Ion** de Liviu Rebreanu (Ion e un Julien Sorel, un arivist) ; **Enigma Otiliei** de G. Călinescu, roman caracterologic, balzacian (Costache Giurgiuveanu e avarul, Stănică Rațiu — arivistul, Pascalopol — gentilomul). A se vedea : **G. Călinescu,** Cîteva cuvinte despre Roman, în Ulysse, 1967, p. 440—443.

2. **Romanul psihologic unde eu** este **el,** Aici analiza și confesiunea au alungat „creația". Autorul nu mai are iluzia unei lumi omogene și raționale, crede doar în autenticitate. Concretul psihologic înlocuiește caracterul. Din luptător, eroul e un contemplativ. Romanul are caracter personal, e uneori un jurnal. Autorul se obiectivează, devine narator, personajele au acum prerogativele puterii autorului, sînt „reflectorii" săi. Timpul nu mai este un simplu cadru, devine subiectiv, trăit. Exemple : Camil Petrescu, **Patul lui Procust ;** Hortensia Papadat-Bengescu, **Concert din muzică de Bach.** A se vedea : **Camil Petrescu,** Noua structură și opera lui Marcel Proust, în Teze și antiteze.

3. **Romanul parodie,** ironic, anti-sau nonpsihologic, notînd criza eroismului, insuficiența individualismului, teama de întoarcere a Evului Mediu, utopia unui umanism regăsit, absurdul existențial. Exemple : Matei Caragiale, **Craii de Curte Veche.**

Cele trei tipuri de romane sînt definite de **N. Manolescu (Arca lui Noe)** cu termeni împrumutați stilurilor arhitecturii : doric, ionic și corintic.

Dintre lucrările bibliografice de referință, amintesc, bineînțeles, **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent,** de **George Călinescu,** ediția Al. Piru, Editura Minerva, București, 1981. Se poate consulta la biblioteci centrale.

Red. : Una dintre temele amplu dezbătute în cadrul cursurilor de perfecționare din anii precedenți a fost și „Tradiție și inovație în poezia românească interbelică". Vă rugăm să schițați cîteva orientări de studiu.

Acad.Ion Coteanu : 1. Definirea termenilor de **tradiție** și **inovație** în literatură, raportul dialectic dintre ele.

2. Direcții și tendințe în cadrul celor două concepte : a) tradiția parnasiană și simbolistă înainte de primul război mondial (Al. Macedonski, G. Bacovia, I. Minulescu) ; b) modernizarea tradiției la T. Arghezi și Al. A. Philippide ; c) resuscitarea spiritului național și expresionismul (Lucian Blaga, V. Voiculescu, Ion Pillat, Adrian Maniu, Aron Cotruș) ; d) avangardismul : Ion Vinea ; e) poezia ermetică ; Ion Barbu.

E bine să se consulte lucrările : **Călinescu, G.,** Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, ed. Al. Piru, Editura Minerva, 1981 ; **Crohmălniceanu, Ov. S.,** Literatura română dintre cele două războaie, vol. II, Editura Minerva, 1984 ; **Pillat, Dinu,** O constelație a poeziei române moderne (T. Arghezi, G. Bacovia, I. Barbu, L. Blaga, B. Fundoianu, A. Maniu, I. Pillat, I. Vinea, V. Voiculescu), Editura Cartea Românească, 1974 ; **Cotruș, Aron, Versuri,** Editura Minerva, 1977.

Red. : Și acum, cîteva repere teoretice, ca premise ale analizei de text, privind poezia modernă.

Acad. Ion Coteanu : Poezia modernă se bucură de ceea ce se numește o largă audiență. Propunem pentru studiu următoarele : Tradiția și noul mod al poeziei. Inspirație și luciditate. Expresia emoției și depersonalizarea. Meditația asupra limitelor și funcțiilor limbajului. Disonanță și anormalitate. Sugestia limbajului și ordinea autonomă. „Comunicarea" și „înțelegerea" poeziei. Înțelesul și sensul poeziei. Iar ca bibliografie : **Streinu, Vladimir,** Tradiția conceptului modern de poezie, în V.S., Pagini de critică literară, I, E.P.L., București, 1968, p. 312—334 ; **Friedrich, Hugo,** Structura liricii moderne, E.P.L.U., București, 1969, cap. I, p. 10—30.

De asemenea : **Baltag, Cezar,** Poeme, Editura Eminescu, București, 1931 ; **Doinaș, Ștefan Aug.,** Poeme, Editura Cartea Românească, București, 1983 ; **Soresecu Marin,** Unghi, Editura Cartea Românească, București, 1970 ; **Stănescu, Nichita** Epica magna, Editura Junimea, Iași, 1978 La acestea se pot adăuga și cîteva lucrări cu caracter facultativ : **Bousoño, Carlos,** Teoria expresiei poetice, Editura Univers, București, 1975 (îndeosebi cap. I și II) ; **Călinescu, George,** Curs de poezie, în Principii de estetică, E P.L. 1969 (sau orice altă ediție) ; **Raymond, Marcel,** De la Baudelaire la suprarealism, Editura Univers, București, 1970 (îndeosebi cap „Mitul modern al poeziei").

În încheierea convorbirii, am insistat asupra necesității completării studiului individual cu lucrări privind metodica predării limbii și literaturii române, caracterul didactic-aplicativ al predării-învățării acestei discipline fundamentale din planul de învățămînt, de la toate nivelurile de școlarizare.

Tematica, orientările și recomandările de studiu se adresează — așa cum am mai menționat — numai profesorilor de limba și literatura română care participă la pregătirea de reciclare și pentru examenele de definitivare și în vederea obținerii gradelor didactice, în cadrul Universității din București.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

Vacanța de iarnă

Obiectivul central al activităților din vacanța de iarnă îl va constitui cunoașterea, înțelegerea și însușirea de către elevi a tezelor, aprecierilor și orientărilor cuprinse în magistralul Raport prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIII-lea, a istoricelor hotăriri adoptate de înaltul forum al comuniștilor.

În toate formele de activitate vor fi inițiate convorbiri, cicluri de expuneri și dezbateri, întîlniri cu activiști de partid și de stat, cu participanți la lucrările Congresului. La punctele de informare și documentare, în cabinetele de științe sociale vor fi organizate consultații, precum și manifestări legate de cartea social-politică în cadrul cărora vor fi prezentate și explicate elevilor, prin forme și modalități adecvate și specifice particularităților de virstă, aprecierile și orientările cuprinse în documentele Congresului, în vederea dezvoltării la elevi a capacității de înțelegere și însușire a obiectivelor și căilor dezvoltării țării noastre, necesitatea de a se acționa în spiritul hotăririlor Congresului.

Un loc de frunte în cadrul activităților de vacanță îl vor ocupa amplele manifestări politico-educative dedicate cunoașterii vieții și activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a inestimabilei sale contribuții la îmbogățirea teoriei revoluționare a clasei muncitoare, a neobositei activități pentru propășirea patriei și a păcii în lume, a realizărilor poporului nostru în cei 40 de ani de libertate, cu deosebire în ultimile două decenii, perioada cea mai înfloritoare din istoria poporului român, denumită pe drept cuvînt „EPOCA CEAUȘESCU".

Vor fi organizate manifestări educative pentru cultivarea interesului față de știință și cultură, pentru cunoașterea realizărilor oamenilor de știință și tehnicienilor români, a contribuției poporului nostru la îmbogățirea tezaurului civilizației universale, a directivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al P.C.R. pentru învățămîntul românesc și cercetarea științifică din țara noastră. În toate județele se va asigura funcționarea cercurilor tehnico-aplicative, a celor pe discipline de învățămînt, vor fi organizate întîlniri cu oameni de știință, artă și cultură, inventatori, inovatori, ingineri, muncitori, tehnicieni, cicluri de filme documentar-științifice și didactice urmate de comentarii și dezbateri. Atenție se va acorda organizării, în fiecare județ, a unui număr sporit de tabere tehnico-aplicative și pe discipline de învățămînt în care vor fi cuprinși un număr mare de elevi.

Un spațiu larg în vacanța de iarnă îl vor ocupa activitățile de odihnă. În acest scop, în toate județele țării, vor fi organizate tabere de odihnă, de odihnă și instruire, sportive și de profil.

În programul taberelor, al cluburilor de vacanță o pondere mare vor avea activitățile organizate în aer liber pentru învățarea și practicarea sporturilor de iarnă: sănius, schi, patinaj, a jocurilor sportive de sală, a înotului, concursuri și întreceri sportive specifice acestui anotimp, drumeții, excursii.

Vacanța de iarnă va oferi elevilor numeroase și variate manifestări cultural-artistice organizate în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României" și cele prilejuite de sărbătorirea pomului de iarnă și a revelionului. În cluburi și case de cultură ale tineretului, în unitățile de învățămînt se vor desfășura spectacole folclorice, de cîntece și poezie patriotică, evocări, seri cultural-artistice, șezători literare, concursuri de creație literar-artistică, de desene și pictură, se vor organiza vizionări de spectacole de teatru și film, carnavaluri, seri distractive.

Excursiile în cadrul cărora vor fi vizitate muzeele județene, Muzeul Partidului Comunist, al Mișcării Revoluționare și Democratice din România, Muzeul de Istorie al R.S.R., Muzeul Limbii și Literaturii Române, Muzeul de Artă al R.S.R., locuri și monumente istorice, unități economice și social-culturale construite în anii socialismului, vor prilejui cunoașterea istoriei patriei, a luptei poporului pentru libertate socială și independență națională, frumusețile patriei, adîncile prefaceri ale economiei noastre socialiste, perspectivele luminoase ale țării trasate cu clarviziune științifică de Congresul al XIII-lea al P.C.R.

VASILE COTUNA
inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului

DE LA MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

PROGRAME DE LITERATURĂ PENTRU COPII

RECICLARE ȘI GRADUL DIDACTIC II

Începînd cu anul școlar 1984/1985, în unitățile de învățămînt preșcolar a fost pusă în aplicare o programă de educație moral-politică și patriotică, elaborată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, iar în învățămîntul primar „Lecturi literare suplimentare pentru clasele I—IV", ca anexă la programa de limba română.

În vederea pregătirii educatoarelor și învățătorilor pentru realizarea conținutului celor două documente, au fost revăzute și îmbunătățite programele de perfecționare (reciclare și gradul II) pentru învățători și educatoare, capitolele de „Literatură pentru copii".

Ca urmare, în locul capitolelor de „Literatură pentru copii" din programele de perfecționare pentru învățători și educatoare, apărute în revista „Tribuna școlii" Nr. 256 din 15 octombrie 1983, sînt valabile, începînd cu anul școlar 1984/1985, „Programele de literatură pentru copii" pe care le publicăm în acest număr al revistei.

EDUCATOARE

I. Specificul literaturii pentru copii. Conceptul de literatură pentru copii. Sfera literaturii pentru copii. Genuri și specii literare accesibile copiilor de vîrstă preșcolară. Valoarea instructiv-educativă a literaturii pentru copii. Problemele accesibilității.

II. Tematica literaturii pentru copii, în raport cu obiectivele educației : copilul, omul, societatea, poporul, partidul, patria, munca, natura etc.

Poezia (lirică și epică)

Valențele educative ale poeziei patriotice ; modalități folosite pentru înțelegerea de către copii a conținutului poeziilor, a mesajului transmis.

1. Poezii care fac elogiul patriei și partidului.

Partidului — Ion Cringuleanu. Ca un stejar — A. Ciurunga. Țara mea de dor — R. Mureșan. Iubește-ți patria, copile — M. Beniuc. Patria ; Cîntec pentru Republică — V. Tulbure. Patria mea — I. Brad. Lumină dulce, Românie — D. Rachici. România; Partidul — El. Dragoș.

2. Poezii care evocă evenimentele social-politice din viața țării.

23 August; Defilare — M. Cajal. 23 August — E. Căldăraru. 1 Mai ; 1 Iunie — T. Oancea. Lumină de mai — I. Cringuleanu.

3. Poezii despre realizările poporului nostru în anii construcției socialismului.

În portul Constanța ; Metroul — E. Căldăraru. Constructorii — I. Rațiu.

4. Poezii despre muncă și profesiuni.

Minerii — M. Cajal. Brățara de aur — V. Boiculesi. Piinea — El. Diaconu. Oțelarul — I. Rațiu. Bucurie — I. Țîrlea.

5. Poezii despre frumusețile naturii și despre viețuitoare.

Iarna pe uliță; Sosirea rîndunicii — G. Coșbuc. Primăvara — N. Labiș. Balada unui greier mic — G. Topîrceanu. Frumoasă ești, patria mea — I. Țîrlea. Bucureștiul în zori ; Primăvara ; Țara Mea — El. Dragoș. Furnica — O. Cazimir, Cățelușul șchiop — El. Farago.

6. Poezii despre trecutul istoric și eroii neamului românesc

Hora Unirii. Eroii — P. Ghelmez. Ștefan cel Mare — T. Oancea. Sînteți stejarul românesc. Părinte drag. Urare — El. Dragoș.

7. Poezii despre copilărie.

Șoimii patriei — G. Tomozei. Moș Gerilă — V. Carianopol.

Basmul

Definiția basmului, tematica și compoziția, trăsăturile caracteristice ale personajelor, mesajul.

Noile trăsături ale fantasticului și miraculosului. Exemplificări din literatura română și cea universală : „Făt-Frumos din lacrimă" de Mihai Eminescu (complexitatea temei, structura compozițională, semnificația simbolică a personajelor). „Ciubotelele ogarului" de Călin Gruia (temă și problematică, personaje). „Fata babei și fata moșneagului" de Ion Creangă (circulația motivelor, originalitatea poveștii, modalități artistice folosite în caracterizarea personajelor). „Scufița-Roșie" de Charles Perrault (semnificație, compoziție, personaje). „Capra cu trei iezi" de Ion Creangă (temă, structură narativă, semnificații ; momentele desfășurării subiectului, caracterizarea personajelor). „Fata de fum" de Vladimir Colin (adaptarea basmului tradițional la cerințele educative ale contemporaneității, temă, structură narativă, caracterizarea personajului, semnificații ; particularități metodice de receptare a basmului).

Snoava

Definirea speciei : trăsături caracteristice. Exemplificări : „Isprăvile lui Păcală" de Petre Dulfu (tematică și compoziție).

Proverbe. Zicători. Ghicitori

Definirea speciilor : trăsături caracteristice. Folclorul copiilor.

Povestiri și schițe

1. Povestiri și schițe despre copilărie.

„Dumbrava minunată" de Mihail Sadoveanu (lumea reală și cea fantastică reflectată în imaginația copilului). „Fetița cu chibrituri" de Hans Christian Andersen. „Iedul cu trei capre" de Octav Pancu-Iași. „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă.

2. Povestiri și schițe despre viețuitoare.

„Căprioara" de Emil Girleanu. „Puiul" de I. Alex. Brătescu-Voinești.

3. Povestiri și schițe care evocă trecutul istoric.

„Stejarul din Borzești" de Eusebiu Camilar (semnificații și compoziție, caracterizarea personajelor, mesajul). „Povestiri istorice" de Dumitru Almaș (prezentare generală).

Literatura de aventuri

„Fram, ursul polar" de Cezar Petrescu (mesajul etic, caracterizarea personajului principal).

Dramaturgia

„Înșir'te mărgărite" de Victor Eftimiu (prezentare generală).

Bibliografie

M.E.I. și C.N.O.P. — Programa de educație moral-politică și patriotică în grădinița de copii, E.D.P., București, 1984

M.E.I. — Programa de activități în limba română pentru grădinițele cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare, E.D.P., București, 1984

Literatura română

Arghezi, Tudor — Prisaca, Editura Ion Creangă, București, 1976

Banuș, Maria — Hai copii, prin București, Editura I. Creangă, București, 1973

Boiculesi, Valeria — Sora soarelui, frumoasă — legende, Editura I. Creangă, București, 1973

Camilar, Eusebiu — Povestiri eroice, Editura I. Creangă, București, 1976

Cazimir Otilia — Baba iarna intră-n sat, Editura I. Creangă, București, 1972

Colin, Vladimir — Basme, ediția a IV-a, Editura Tineretului, București, 1976

Creangă, Ion — Povești, Povestiri, Amintiri, ediția a II-a, Editura Ion Creangă, București, 1979

Delavrancea, Barbu Ștefănescu — Bunicul, Bunica, Editura Ion Creangă, București, 1980

Dragoș, Elena — Țară de aur, Editura I. Creangă, București, 1978

Dulfu, Petre — Isprăvile lui Păcală, Editura Minerva, București, 1970

Eftimiu, Victor — Basme, Editura I. Creangă, București, 1975

Eminescu, Mihai — Făt-Frumos din lacrimă, Editura Ion Creangă, București, 1981

Farago, Elena — Cățelușul șchiop, Editura I. Creangă, București, 1974

Girleanu, Emil — Din lumea celor care nu cuvîntă, Editura I. Creangă, București, 1981

Ispirescu, Petre — Basme, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1978

Mitru, Alexandru — Cîntecul columnei, Editura I. Creangă, București, 1981

Petrescu, Cezar — Fram, ursul polar, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1981

Sadoveanu, Mihail — Dumbrava minunată, Editura I. Creangă, București 1978

Stoica C. și Vasilescu Eugenia — Literatura pentru copii, E.D.P., București, 1982

Șovar R. și Fărîmită V. — Vers și cînt în grădiniță, E.D.P., București, 1980

Tomozei, Gheorghe — Toamnă cu iepuri, Editura I. Creangă, București, 1970

Literatura universală

Andersen, Hans, Christian — Povești, Editura Tineretului, București, 1952

Collodi, Carlo — Aventurile lui Pinocchio, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1980

Carroll, Lewis — Alice în țara minunilor, Editura I. Creangă, București, 1976

Frații Grimm — Povești, Editura I. Creangă, București, 1983

Charles, Perrault — Frumoasa din pădurea adormită, ediția a II-a, Editura pentru literatură, București, 1969

ÎNVĂȚĂTORI

I. SPECIFICUL LITERATURII PENTRU COPII. Conceptul de literatură pentru copii. Sfera literaturii pentru copii. Valoarea instructiv-educativă a literaturii pentru copii. Problemele accesibilității.

II. TEMATICA LITERATURII PENTRU COPII

Poezia (lirică și epică)

Aspecte metodologice de receptare a textelor lirice și epice.

1. Poezii care fac elogiul patriei și partidului

Partidul — Mihai Beniuc, din vol. „Poezii patriotice" (culegere). Roșu, galben și albastru — Elena Dragoș, vol. „Fapte frumoase, inimi voioase". Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie — M. Eminescu. Conducătorul țării — Virgil Carianopol, din vol. „Copilul și țara".

2. Poezii care evocă evenimente social-politce din viața poporului nostru și realizări obținute în construcția socialismului.

N-au murit în zadar — Nichita Stănescu, vol. „Un pămînt numit România". August — Ion Brad, din vol. „Noi creștem odată cu țara". Lupeni 1929 — Alex. Andrițoiu, din vol. „File de cronică".

3. Poezii despre muncă și profesiuni

Volumul „Ce să fie Bondocel" — Marcel Breslașu (selectiv). Volumul „Ce e tata" — Eugen Frunză (selectiv).

4. Poezii despre trecutul istoric. Legenda istorică

Legende istorice — D. Bolintineanu (selectiv). Cîntecul redutei — George Coșbuc.

5. Poezii despre copilărie

Volumul „Cartea cu jucării" — T. Arghezi (selectiv) ; Cravata roșie — Ion Brad, din vol. „Noi creștem odată cu țara" (culegere). A venit un lup din cring — George Coșbuc, din vol. „Cîntece". Volumul „Puișorul moțat" de El. Farago (selectiv).

6. Poezii despre frumusețile naturii

Gerul ; La gura sobei, din vol. Legende și pasteluri — V. Alecsandri. Vestitorii primăverii — George Coșbuc. Revedere — M. Eminescu. Rapsodii de toamnă — George Topîrceanu.

7. Fabula

Boul și vițelul ; Ciinele și cățelul — Gr. Alexandrescu.

Basmul

Definirea basmului, tematică și compoziție, trăsături caracteristice ale personajelor, mesajul.

Tipologia fantasticului în basmul clasic și în cel modern. Exemplificări din : „Legende sau basmele românilor" de Petre Ispirescu ; „Făt-Frumos din lacrimă" de Mihai Eminescu. „Capra cu trei iezi" de Ion Creangă (temă, structură narativă, personaje). „Albă-ca-Zăpada" de Frații Grimm (temă, compoziție, personaje, mesaj etic și estetic). „Fata de fum" de Vladimir Colin (adaptarea basmului tradițional la cerințele educative ale contemporaneității). „Izvorul fermecat" de Călin Gruia (temă, compoziție, personaje, mesaj etic și estetic).

Snoava

Asemănări și deosebiri între snoavă și basm. Conflict. Exemplificări : „Isprăvile lui Păcală" după Petre Dulfu.

Proverbe. Zicători. Ghicitori

Definirea speciilor. Trăsături caracteristice. Contribuția proverbelor, zicătorilor și ghicitorilor la dezvoltarea gîndirii și imaginației copiilor.

Folclorul copiilor

Teme, semnificații.

Legenda

„Ștefan Vodă și codrul" de Vasile Alecsandri, din volumul „Legende și pasteluri". „Legende" de D. Bolintineanu (selectiv).

Povestiri. Schițe. Romane

1. Povestiri și schițe despre viețuitoare

„Căprioara" de Emil Girleanu. „Puiul"; „Privighetoarea" de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești. „File din cartea naturii" de Ioan Agirbiceanu.

2. Povestiri, schițe și romane despre copilărie

„Dumbrava minunată" de Mihail Sadoveanu. „Iedul cu trei capre" de Octav Pancu-Iași. „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă. Volumul „Schițe vesele" (selectiv) de M. Sântimbreanu.

3. Povestiri și schițe care evocă trecutul istoric.

„Moș Ion Roată și Unirea" de Ion Creangă. „Stejarul din Borzești" de Eusebiu Camilar. „Povestiri istorice pentru cei mici" de Dumitru Almaș.

Frumusetile patriei oglindite în texte literare

„România pitorească" de Alexandru Vlahuță (fragmente)

Literatura de aventuri

Trăsături caracteristice. „Fram, ursul polar" de Cezar Petrescu (prezentare generală).

Dramaturgia

„Înșir'te mărgărite" de Victor Eftimiu (prezentare generală)

Bibliografie

Antologii. Manuale

M.E.I. — Lecturi literare suplimentare pentru clasele I—IV, E.D.P., București, 1982.

* * * : Poezii patriotice. Coordonator Constanța Iliescu, Culegere, E.D.P., București, 1976.

* * * — Literatura pentru copii, manual pentru licee pedagogice. Autori : Cornelia Stoica și Eugenia Vasilescu, E.D.P., București, 1982.

Literatura română

Agîrbiceanu, Ion — Nepoata lui Moș Mitruț, Editura I. Creangă, București, 1980.

Agirbiceanu, Ion — File din cartea naturii, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1980.

Alecșandri, Vasile — Pasteluri, Editura Minerva, București, 1978.

Almaș, Dumitru — Povestiri istorice pentru cei mici, 1982.

Andrițoiu, Alexandru — Mărțișor, București, 1964.

Arghezi, Tudor — Prisaca, Editura I. Creangă, București, 1979.

Arghezi, Tudor — Cartea cu jucării, Editura I. Creangă, București, 1970.

Blandiana, Ana — Întîmplări din grădina mea, Editura I. Creangă, București, 1980.

Bolintineanu, Dimitrie — Legende istorice, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1980.

Carianopol, Virgil — Clopoțel și prichindei, ediția I, Editura I. Creangă, București, 1980.

Cassian, Nina — Nică fără frică, Editura I. Creangă, București, 1976.

Colin, Vladimir — „Basme", ediția a IV-a, Editura Tineretului, București, 1976.

Coșbuc, George — Cîntece de vitejie, Editura Albatros, București, 1981.

Creangă, Ion — Povești, Povestiri, Amintiri, ediția a II-a, Editura Ion Creangă, Bucuresti, 1979.

Dragoș, Elena — Oglinda fermecată, Editura I. Creangă, București, 1975.

Dulfu, Petre — Isprăvile lui Păcală, Editura Minerva, București. 1976.

Eftimiu, Victor — Basme, Editura I. Creangă, București, 1975.

Eminescu, Mihai — Poezii, Editura Eminescu, București, 1980.

Farago, Elena — Top, Top, sau Puișorul moțat, Editura Ion Creangă, București, 1966.

Frunză, Eugen — Șoim, Șoimulet, Editura Ion Creangă, București, 1978.

Gheorghe, Ion — Țara rîndunelelor, Editura Tineretului, București, 1968.

Girleanu, Emil — Din lumea celor care nu cuvîntă, Editura Ion Creangă, București, 1981.

Gruia, Călin — Drumul spune povești, Editura Tineretului, Bucuresti.

Ispirescu, Petre — Basme, ediția a II-a, Editura Tineretului, București, 1968.

Labiș, Nicolae — Păcălici și Tîndălet, Editura Tineretului, București, 1968.

Mitru, Alexandru — În țara legendelor, Editura pentru turism, București, 1973.

Mitru, Alexandru — Întoarcerea lui Neghiniță, București, 1966.

Pancu, Iași, Octav — Nu fugi, ziua mea frumoasă, Editura I. Creangă, București, 1970.

Pas, Ion — Povestiri vechi și noi, București, 1966.

Păunescu, Adrian — Poezii de pînă azi, Editura Minerva, București, 1980.

Popescu, D. R. — Somnul pămîntului, Editura Ion Creangă, București, 1981.

Petrescu, Cezar — Fram, ursul polar, ediția a II-a, Editura Ion Creangă, București, 1970, 1981.

Rațiu, Iuliu — Cu capul în nori, Editura Ion Creangă, București, 1983.

Sadoveanu, Mihail — Dumbrava minunată, Editura I. Creangă, București, 1978.

Sântimbreanu, Mircea — Schițe vesele, Editura Ion Creangă, Bucuresti, 1984.

Slavici, Ioan — Păcală în satul lui, Editura Tineretului, București, 1978.

Șovu, Gheorghe — Jarul din palmă, Editura Ion Creangă, 1982.

Topîrceanu, George — Rapsodii, Editura Tineretului, București, 1978.

Tomozei, Gheorghe — Toamnă cu iepuri, Editura I. Creangă, București.

Tulbure, Victor — Dicționar cu poezii, București, 1970.

Utan, Tiberiu — Cărțile lui Ciopîrtilă. Ciopîrtilă cascador, Editura I. Creangă, București. 1975.

Utan, Tiberiu — Isprăvile lui Ciopîrtilă, Editura I. Creangă, București, 1976.

Vlahuță, Alexandru — România pitorească (fragmente), Editura Tineretului, București, 1976.

Vlahuță, Alexandru — File rupte (din manualele școlare).

Vlahuță, Alexandru — De-a baba oarba, București, 1965.

Literatura universală

Amicis, Edmondo — Cuore, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1977.

Andersen, Hans, Christian — Povești, Editura Tineretului, București. 1952.

Collodi, Carlo — Aventurile lui Pinocchio, ediția a II-a, Editura I. Creangă, București, 1980.

Carroll, Lewis — Alice în țara minunilor, Editura I. Creangă, București, 1976.

Frații Grimm — Povești, Editura I. Creangă, București, 1983.

Perrault, Charles — Frumoasa din pădurea adormită, ediția a II-a. Editura pentru literatură, București, 1969.

PREDAREA MATEMATICII

ELABORAREA OBIECTIVELOR OPERAȚIONALE

Redacția revistei „Tribuna școlii" inițiază elaborarea obiectivelor operaționale ale predării-învățării matematicii pentru lecțiile din toate manualele de specialitate de la clasele a IV-a, a VIII-a și a X-a. Invităm învățătorii și profesorii de matematică să participe la elaborarea obiectivelor operaționale, pe fiecare lecție în parte, din manualele claselor amintite. Pentru orientare, am publicat în numărul din noiembrie a.c. articolul „Obiective operaționale în predarea matematicii" („Tribuna școlii" Nr. 269 — noiembrie 1984, pag. 6 col. 1—2), iar în acest număr, articolul din această pagină urmînd ca în lunile următoare să aducem și alte clarificări, mai ales răspunsuri la întrebări ce ne vor fi adresate pe această temă.

Intenționăm ca la începutul anului viitor să putem pune la îndemîna învățătorilor și profesorilor de matematică o lucrare completă cuprinzînd obiectivele operaționale la clasele a IV-a, a VIII-a și a X-a. Cu acest prilej, vom publica și lista învățătorilor și profesorilor care au contribuit la elaborarea lucrării ; vor fi menționați toți cei care au propus obiective operaționale acceptate integral sau parțial pentru minimum cinci lecții. Planurile cu obiectivele operaționale elaborate se primesc la redacție, începînd cu luna ianuarie 1985 și pînă la data de 30 aprilie 1985.

Lucrarea va fi definitivată prin grija unui colectiv alcătuit din cadre didactice din școli, gimnazii și licee, inspectori de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și cadre din învățămîntul superior.

ȘAPTE VERBE PENTRU STABILIREA OBIECTIVELOR OPERAȚIONALE

Să prezentăm, mai întîi, cele șapte verbe ce exprimă acțiuni în domeniul cognitiv, așa cum au fost elaborate pentru clasificarea comportamentului cognitiv, în domeniul matematicii de către School Matematics Study Group, ca apoi să examinăm un exemplu concret.

A cunoaște — (a utiliza corect terminologia, a putea expune faptele și regulile); de exemplu: la lecția „Proprietățile logaritmilor", elevii trebuie să utilizeze corect noțiunea de funcție logaritmică și proprietățile ei și să poată exprima proprietățile logaritmilor.

A exprima — (a transpune dintr-un limbaj în altul; a exprima ideile sub o formă verbală, simbolică sau geometrică; a raționaliza sistemele); de exemplu: foarte edificator în rezolvarea unei probleme care trebuie pusă în ecuație, după caz în ecuații, este faptul ca elevii să poată transpune problema dată, din limbajul comun în limbaj matematic, adică să formeze o ecuație sau un sistem de ecuații care să ducă la rezolvare.

A manipula — (a stabili algoritmi; a folosi anumite tehnici); de exemplu: la lecția „Împărțirea polinoamelor", este edificator ca elevii să stabilească algoritmul de împărțire al unui polinom f la polinomul g și să-l folosească pentru a putea stabili polinomul cît q și polinomul rest r.

A alege — (a face comparații; a alege faptele și tehnicile adecvate, a prevedea, a aprecia, a schimba optica, a alege un nou sistem de simboluri); de exemplu: la lecția „Volumul trunchiului de con", înainte de a preda am spus elevilor că vom stabili o formulă de aflare a volumului trunchiului de con care se aseamănă cu formula volumului trunchiului de piramidă, deja învățată, iar procedeul de demonstrare este asemănător. Ceea ce am observat a fost că elevii au înțeles mai repede modul de demonstrare și stabilire ale formulei de calculare a volumului trunchiului de con, față de modul de demonstrare și stabilire a formulei de calculare a volumului trunchiului de piramidă, unii chiar reușind prin comparație să o deducă.

A analiza — (a analiza datele; a descoperi diferențele; a determina pertinența informației primite; a constata existența unor mecanisme, izomorfisme și simetrii; a analiza dovezile; a constata necesitatea unei informații complementare; a constata necesitatea unei dovezi sau a unui exemplu contrar; de exemplu: este foarte edificator ca elevul să poată descoperi diferențele dintre dreptunghi și pătrat, scoțînd în evidență că pătratul este caz particular de dreptunghi.

A sintetiza — (a specifica și a generaliza ; a emite ipoteze ; a formula probleme ; a elabora o dovadă sau a defini o problemă) ; de exemplu : este edificator faptul ca elevii să poată generaliza formula $\log_x A \cdot B = \log_x A + \log_x B$ unde x este pozitiv și diferit de 1 și A,B numere pozitive și să obțină formula $\log_x A_1 A_2 \dots A_n = \log_x A_1 + \log_x A_2 + \dots + \log_x A_n$ unde x este pozitiv și diferit de 1 și $A_1, A_2, \dots, A_n$ sînt numere pozitive.

A evalua — (a aprecia răspunsurile; a judeca corectitudinea lor; a evalua procedeul aplicat pentru a ajunge la o soluție; a critica dovezile; a aprecia importanța unei probleme); de exemplu: la lecția „Reprezentarea grafică a funcțiilor (folosind numai prima derivată)", este edificator faptul ca elevii să-și aprecieze răspunsurile, să judece corectitudinea lor, cum ar fi: dacă derivata întîi este pozitivă pe un interval, elevii să arate că funcția este crescătoare pe acel interval.

Să utilizăm aceste șapte verbe la un exemplu concret:

La lecția „Reprezentarea grafică a funcțiilor (folosind numai prima derivată); ca obiectiv informațional, am stabilit prezentarea algoritmului de reprezentare grafică a unei funcții oarecare. De asemenea, ca obiective operaționale, le-am stabilit pe următoarele: pe parcursul lecției și la sfîrșitul acesteia, elevul trebuie:

— să **utilizeze** noțiunile: domeniul de definiție al unei funcții reale; semnul funcției, partitatea și impartitatea unei funcții, simetria; limite de funcții și reguli de calcul; continuitate; asimptote (definiție, reguli de calcul); devirate și reguli de derivare; monotonia unei funcții; puncte de extrem; rezolvarea ecuațiilor (algebrice; trigonometrice);

— să **exprime** în limbaj matematic noțiunile pe care trebuie să le folosească;

— să **manipuleze** algoritmul de reprezentare grafică a unei funcții;

— să **aleagă** pentru fiecare etapă tehnici adecvate de calcul;

— să **analizeze** cerințele fiecărei etape, pentru a putea exprima noțiunile și a folosi tehnicile adecvate;

— să **sintetizeze** rezultatele obținute la fiecare etapă în tabloul de variație al funcției și în trasarea graficului;

— să **evalueze** răspunsurile corecte la fiecare etapă, precum și exactitatea întocmirii tabloului de variație și a trasării graficului.

După cum se vede, în acest caz am folosit într-o formă adecvată toate verbele despre care s-a vorbit mai sus.

În încheiere aș vrea să menționez — așa cum apreciază Miron Ionescu în „Lecția între proiect și realizare", Editura Dacia, Cluj-Napoca. 1982 — că „obiectivul (obiectivele) lecției trebuie să fie clare și pentru elevi, nu doar pentru profesori. Cînd elevii știu nu numai ce să facă, ci își reprezintă clar și în ce scop să învețe, să efectueze o operație sau o activitate, munca lor devine din ce în ce mai conștientă. Cerința cunoașterii obiectivelor operaționale ale lecției, atît de către profesor, cît și de către elevi, rezultă din înțelegerea acestei activități didactice ca un aspect esențial al muncii și nu ca o simplă formă de organizare a procesului de învățămînt".

Din proprie experiență, mi-am dat seama că într-adevăr, la unele activități, performanțele obținute de elevi — cel puțin la o parte din ei — au fost mai mari, datorită faptului că au cunoscut de la început obiectivele lecției și ce se așteaptă de la ei. La lecția „Aducerea fracțiilor la același numitor" — spre exemplu — e bine ca elevii să știe încă de la începutul lecției că vor învăța ,să aducă diferite fracții la același numitor", lucru care nu este greu de făcut, dar că fără cunoașterea acestuia nu vor putea nici aduna, nici scădea fracții care au numitori diferiți. Astfel concepute, pregătirea și desfășurarea activităților de predare-învățare a matematicii în gimnaziu și liceu, nu întîrzie să-și dea roadele, în sensul creșterii nivelului de pregătire al elevilor și al scăderii numărului de elevi cu rezultate slabe la învățătură, ca rezultat al participării conștiente și active a acestora la propria pregătire profesională.

Prof. PANAIT GELEP
Liceul Industrial Nr. 3 din Tulcea

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

Abonamentele la revista „Tribuna școlii" și la celelalte publicații de învățămînt, pentru anul 1985, se fac pînă la data de 15 decembrie a.c. La revista „TRIBUNA ȘCOLII", costul unui abonament este de 30 lei anual, prețul unui exemplar fiind de 2,50 lei. Abonamentele se fac prin oficiile poștale, factorii poștali sau difuzorii voluntari de presă din școli, întreprinderi și instituții. Redacția nu poate satisface nici o cerere de numere din revistă care au apărut și nici nu va asigura pentru toate apariițiile difuzarea prin vînzare la chioșcuri de ziare.

IN FIECARE NUMAR DE REVISTA UN PROIECT DE CERCETARE

PERCEPȚIA SOCIALĂ ȘI PERCEPȚIA DE PRESTIGIU ÎN CADRUL GRUPURILOR ȘCOLARE

În desfășurarea procesului instructiv-educativ, precum și în alte activități cu elevii hotărîtoare este — așa cum se știe — buna cunoaștere de către educator a particularităților dezvoltării psihosomatice, a performanțelor școlare, a asimilării deprinderilor utile și a valorilor morale, pentru fiecare elev în parte. În funcție de această cunoaștere, se pot organiza, cu precădere, munca didactică diferențiată, folosirea unor resurse specifice, spre exemplu, mobilizarea opiniei colective a variatelor grupuri școlare, precum și sprijinul pentru egalizarea șanselor elevilor, în vederea parcurgerii unor niveluri superioare școlare sau a integrării în munca socială utilă.

Pentru aceste cîteva noțiuni, cît și pentru alte motive, este necesară și determinarea modului în care elevii se cunosc și se apreciază între ei — ceea ce numim percepție socială și percepție (reciprocă) de prestigiu în grupurile școlare ; această evaluare la nivelul elev-elev s-a dovedit de mare utilitate pentru activitatea cadrelor didactice.

Percepția socială constituie o condiție de ordin psihologic definitorie pentru grup — fiind ea însăși determinantă pentru buna funcționare a altor dimensiuni psiho-sociale caracteristice grupului — cum ar fi și cele privind interacțiunea și intercomunicarea, schimbul permanent de influențe, co-acțiunea în îndeplinirea unor scopuri comune, unitatea morală a membrilor săi, izvorîtă din cunoașterea și respectarea unor norme și valori specifice. În acest cadru, fiecare membru al grupului își definește **statutul** și **rolul** său specific, adică **prestigiul** său **social** propriu. Prin **conținutul** său, **percepția socială** se referă la procesul de reflectare a tuturor acestor fenomene psiho-sociale caracteristice grupului și, în primul rînd, a **relațiilor interpersonale,** al căror efect poate fi climatul psiho-social (atmosfera din grup, starea morală, coeziunea sa). De aceea, este important și necesar să urmărim anumite fenomene privind percepția socială la nivelul colectivităților școlare, pentru a cunoaște modul de evoluție a acestora și a le putea folosi în activitatea didactică și în cea educativă. Ea se exprimă, atît prin ceea ce numim **percepție socială colectivă** (elaborată la nivel de grup care oglindește poziția întregului grup, relevînd un mod relativ generalizat de a reflecta similar anumite fenomene), cît și prin **percepția socială a unei persoane** (modul social de percepere a „celuilalt", dar și de percepere de sine). Aceasta oglindește modul în care se situează persoana în sistemul relațiilor interpersonale din grup și ne informează despre rolul, statutul și prestigiul social al persoanei, modul cum se raportează ceilalți la aceasta. Este deosebit de important să cunoaștem **modul cum resimt elevii sistemul lor relațional în interiorul grupului școlar căruia îi aparțin (percepția socială de sine).**

Este bine să avem în vedere, în analiza relațiilor de grup școlar, că elevul prin includerea și participarea sa la viața unui grup (ca, spre exemplu, în clasa de elevi, în grupa de pionieri, în alte microgrupuri școlare) devine conștient de poziția lui în grup și **realizează un util proces de autoestimare de sine,** în care se invocă un „criteriu-etalon", un „model" care impune sistemul de orientări de valoare ale elevului în funcție de natura sarcinii (mai ales, școlare), ce urmează a fi înfăptuită.

În fine, fără a fi vorba de epuizarea variantelor metodologice existente și fără a avea intenția nici măcar a unui anume breviar tematic, notăm posibilitatea cercetării celui care exercită influența asupra grupului (educatorul) în raport de strategia aleasă. Astfel, rolul celui care exercită influența poate fi determinat prin subtipuri, adică prin modalități variate de apropiere a celor din grup și prin tendința de a schimba dispozițiile persoanei care este influențată. În consecință, dacă se intenționează obținerea unor reușite, atunci se impune „a suscita" speranța în anumite satisfacții proiectate prin realizarea acestei posibilități (stimulare), dar și teama de anumite insatisfacții care ar urma ca efect al neîmplinirii acestei eventualități (sancționare).

Dacă însă persoana care influențează e preocupată să obțină o atitudine nefavorabilă din partea unui alt subiect față de o anumită eventualitate (ca, spre exemplu, copiatul la lucrările scrise), atunci procedeul este invers : se ține seama de anumite insatisfacții, ca efect al realizării acestei eventualități.

Sînt doar cîteva modalități prin care se urmărește să se redea structura și dinamica grupurilor, **mergîndu-se dincolo de formulele sociometrice și, de fapt, arătîndu-le caracterul insuficient al acestora,** fiindcă efortul investigator desfășurat asupra grupurilor formale de factură școlară, ca și crelonarea profilelor și prestigiului ce definesc liderii școlari de orientare acțională comportă un alt sistem de valori, după care se și face aprecierea lor și vizează alte criterii de estimare „de sine" decît formulele lui Moreno. Ele trebuie **să se refere nu numai la reacțiile de acceptare-respingere și nici numai la cele de simpatie-antipatie, ci se impune să dozeze „imaginea partenerului" în perspective constructive de cunoaștere a „intențiilor lui strategice" și a preferințelor lui de implinire personală,** în vederea optimizării relațiilor de grup și a îmbunătățirii sistemului comunicațional între parteneri. Fiindcă, în cadrul structurilor de grup și, mai ales, în grupul formal, esențiale sînt cantitatea și calitatea datelor informaționale, ritmul de comunicare interindividuală și nivelul asumării riscului în grup (în sensul pozitiv al cuvîntului). Și atunci, poziția ierarhică a elevilor în clasă, ca și coeziunea internă a grupului sînt variabile dependente de factori relevanți, printre care am nota **implicarea de sine într-o activitate preferată în cadrul grupului și răspunderea față de aceasta,** pe de o parte, și capacitatea de a determina comportamentul altora — în direcții cu caracter eficient, pe de altă parte. În consecință, pentru obținerea acestor scopuri și pentru a testa validitatea ideilor de mai sus, în comparație cu ceea ce deja s-a cercetat, sîntem înclinați să uzăm — într-o eventuală cercetare — un formular cu caracter proiectiv. S-ar putea adresa întrebările :

a) Dacă s-ar organiza un concurs pe școală pentru compunere, pe care dintre primii trei colegi din clasă i-ai indica să participe ?

b) În cadrul unei întreceri între elevi pe școală, cum ai distribui sarcinile pe colectivul clasei din care faci parte ? (Se pot repartiza la o sarcină și cîte trei-patru colegi).

c) La ce activități din cele de mai sus crezi că ai avea cele mai bune rezultate ?

d) Dar cele mai slabe ?

e) Care dintre colegii tăi ar fi cel mai indicat să mențină disciplina clasei ?

f) Ce calități ar trebui să aibă un astfel de elev ?

g) Dacă ți s-ar cere acum ca tu să organizezi o excursie, pe care dintre colegii tăi i-ai alege să te ajute ?

h) Dacă ar trebui ca unul dintre elevi să țină locul tovarășului profesor de matematică (sau altă disciplină) și să explice o lecție, pe care dintre colegii tăi i-ai indica ?

i) Dacă ți s-ar încredința sarcina să alcătuiești un colectiv de trei-patru elevi care să împodobească sala de clasă sau un mic parc în curtea școlii, pe care dintre colegii tăi i-ai alege ?

Acestea sînt doar cîteva întrebări, lista lor putînd fi mult mai mare, în funcție de ceea ce urmărim să aflăm în privința evaluării și autoevaluării reciproce făcute de elev (pentru că se menționează elevilor, cînd formulează răspunsurile la întrebări, că se pot nota și pe ei înșiși, — dacă apreciază că e cazul — printre cei indicați pentru o acțiune sau alta).

De regulă, nu adresăm mai mult de cinci-șase întrebări ; dacă sîntem interesați să lărgim aria investigației noastre, adresăm, cu un prilej, un număr de patru-cinci întrebări, iar cu un alt prilej și celelalte patru-cinci întrebări, ale căror răspunsuri apreciem că ne vor folosi în determinarea percepției sociale, a percepției de prestigiu în grupul școlar.

Întrebările au un caracter proiectiv, de situații probabile (dacă ți s-ar cere..., care dintre colegi crezi că..., pe cine ai recomanda pentru a..., dacă ar avea loc o..., pe cine..., ce ar trebui să... ș.a.).

De mare însemnătate este studierea atentă și aprofundată a răspunsurilor elevilor și, mai ales, interpretarea datelor obținute, la care ne vom referi cu un alt prilej.

Conf. univ. dr.
VIRGIL CONSTANTINESCU-GALICENI
Lector univ. dr.
PAULA STOLERU CONSTANTINESCU
Universitatea din București

NOTA REDACȚIEI: Publicînd acest îndemn la cercetare, redacția va publica în fiecare număr de revistă cîte un proiect similar, pentru a sprijini efortul cadrelor didactice de a organiza procesul instructiv-educativ în condiții moderne, pe baza unor date și criterii științifice. În numărul viitor al revistei vom publica un proiect de cercetare (de asemenea, cu caracter proiectiv) pentru investigarea nivelului asimilării de către elevi a unor valori morale. Redacția solicită din partea cititorilor interesați să elaboreze lucrări metodice, comunicări și referate, să trimită propuneri de teme pentru care să se publice proiecte similare de cercetare.

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 10

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"